

Eläkebarometri 2019

Tutkimusjohtaja Sakari Nurmela

Kantar TNS Oy, Miestentie 9 C, 02100 Espoo

Eläkebarometri 2019

Sakari Nurmela
Kantar TNS Oy

1 Johdanto

Seuraavassa esitetään yhteenveto tutkimuksesta, jossa selvitettiin suomalaisten eläketurvaan ja eläkkeisiin liittämiä käsityksiä.

Erikseen kysyttiin eläketurvan tuntemisesta. Lisäksi tutkimukseen osallistuneet saivat arvioida, kuinka hyvin he tulevat toimeen omana eläkeaikanaan sekä siitä, kuinka suuren osan lakisääteiset eläkkeet muodostavat heidän eläkeajan toimeentulostaan.

Lomake sisälsi myös väittämiä eläkkeistä ja eläkejärjestelmästä sekä eläkkeisiin liittyvistä periaatteista. Oman kokonaisuutensa muodosti kysymys, jossa tarkasteltiin eräiden keinojen suosiota tilanteessa, jossa eläkejärjestelmää pitäisi rahoituksen vuoksi muuttaa.

Eläketurva määriteltiin haastattelun alussa seuraavasti: *”Eläketurvalla tarkoitetaan kansaneläkkeitä, taakuueläkkeitä sekä ansiosidonnaisia työeläkkeitä.”*

Aineisto kerättiin tietokoneavusteisin puhelinhaastatteluin osana Kantar TNS Oy:n puhelinomnibus-tutkimusta. Haastattelujen kokonaismäärä on 1.003. Tutkimusotos muodostettiin monivaiheisella otantalla.

Tutkimusaineisto kerättiin 6. – 17.5.2019. Tutkimusta varten haastateltu joukko edustaa maamme 18 vuotta täyttäneitä väestöstä (18 – 79 -vuotiaat) pl. Ahvenanmaan maakunnassa asuvat. Tutkimustulosten virhemarginaali on noin kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Kantar TNS Oy on toteuttanut tutkimuksen Eläketurvakeskuksen toimeksiannosta.

2 Eläketurvaa koskeva informaatio

Melko harvat tuntevat eläketurvaa hyvin – monilla silti riittävästi eläkkeisiin liittyvää tietoutta

Vähemmistö tuntee omasta mielestään eläketurvaa merkittävästi. Vain 13 suomalaista sadasta kokee tietävänsä siihen liittyviä asioita hyvin, mutta vajaa kolmannes melko hyvin. Näin voikin todeta, että useampi kuin kaksi suomalaista viidestä (44 %) tuntee eläketurvaa kohtalaisesti.

Jonkin verran harvempi, kaikkiaan 37 prosenttia, kertoi päinvastaisesta. Kaksitoista prosenttia suomalaisista tuntee eläketurvaa omasta mielestään huonosti, noin kaksi kertaa useampi (25 %) melko huonosti. Vajaa viidesosa (18 %) ajattelee, ettei omaa siitä enempää hyviä kuin huonojakaan tietoja.

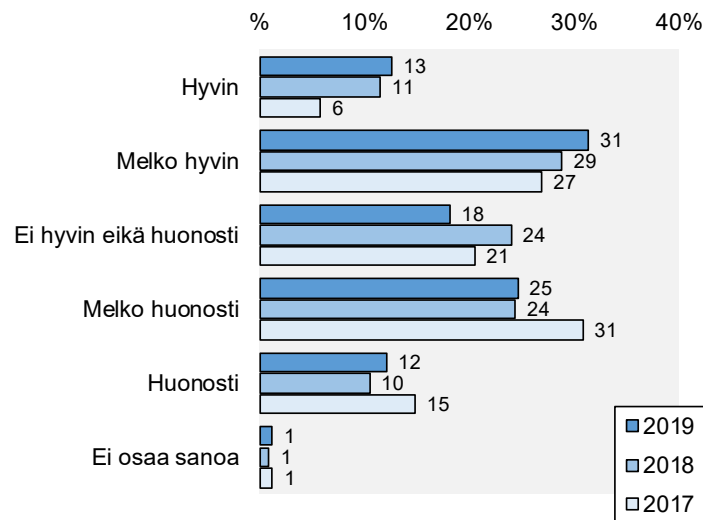
Tietämys vaikuttaa edelleen hieman kohentuneen. Nyt hieman useampi kuin vuosi sitten kokee tuntevansa eläketurvaa. Viime vuonna tilanne puolestaan näytti hieman positiivisemmalta kuin kaksi vuotta sitten.

Ikä on merkittävin koettuun tietämykseen vaikuttava tekijä. 65-vuotiaiden ja iäkkäämpien enemmistö (62 %) on asiasta kohtuullisesti perillä, alle 25-vuotiaista vain 21 prosenttia.

Ammattiryhmistä (luonnollisesti) eläkeläiset ovat ne, joihin kuuluvista löytää keskimääräistä enemmän eläketurvaa tuntevia. Myös yrittäjät sekä toimihenkilöväestöön (sekä ylemmät että alemmat) lukeutuvat kokevat olevan asiasta keskimääräistä paremmin perillä. Työväestö ja opiskelijat taas ovat esimerkkejä päinvastaisesta.

Lisäksi vaikuttaa siltä, että hyvän koulutuksen kautta syntyvät taloudelliset resurssit indikoivat keskimääräistä laajempaa tietämystä. Silti on todettava, että tietämättömien osuus on melkein pä missä tahansa väestöryhmässä melko suuri.

Eläketurvan tunteminen. Tuntee... (%),
n=1003, 1004, 1002

Suurimpien puolueiden kannattajista kokoomuslaiset ja sosialidemokraatit pitävät tietojaan keskimääräistä selvästi parempina.

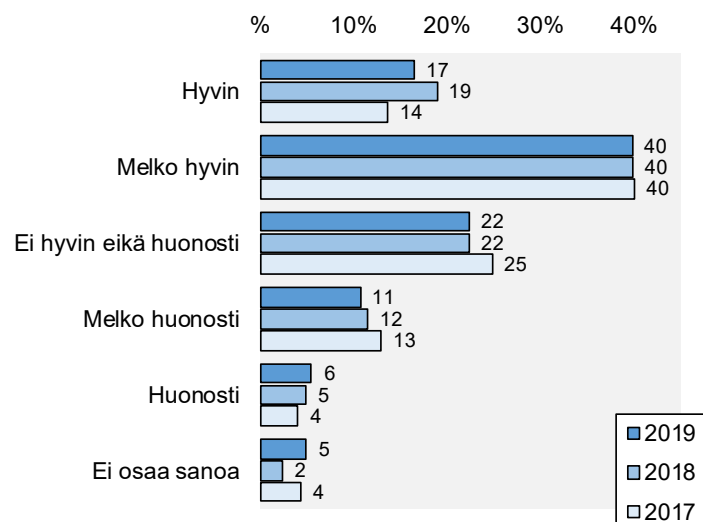
Keskustalaisista ja vasemmistoliittolaisista löytää hieman enemmän asiasta perillä olevia kuin niitä, jotka pitävät tietojaan heikkoina. Perussuomalaisissa ja vihreissä on enemmän niitä, joiden tiedot ovat heikot.

3 Toimeentuloedellytykset eläkeaikana

Enemmistöllä toiveita kohtalaisesta toimeentulosta eläkeaikana, lakisääteiset eläkkeet merkittävässä osassa

Enemmistö (57 %) arvioi tulevansa vähintään melko hyvin toimeen eläkkeellä ollessaan. 17 prosenttia uskoo tulevansa toimeen hyvin, 40 prosenttia melko hyvin.

Kuinka hyvin arvioi tulevansa toimeen eläkeaikana
(%), n=1003, 1004, 1002

Niitä, joilla on epäilyksiä asiasta, on selvästi vähemmän. Vain kuusi prosenttia pelkää heikkoa toimeentuloa omalla eläkeajallaan, kun 11 prosenttia uskoo tulevansa silloin toimeen melko huonosti. Rungas viidesosa (22 %) arvelee, ettei tule toimeen sen enempää hyvin kuin huonostikaan.

Tulos on varsin samankaltainen kuin aiemmin mitatut. Nyt hyvään toimeentuloon uskovia löytyi hieman vähemmän kuin vuosi sitten, mutta enemmän kuin kaksi vuotta sitten. Erot ovat kuitenkin hyvin vähäiset.

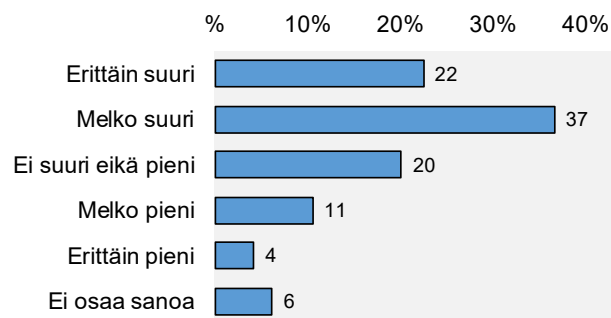
Suurituloisimmista talouksista löytää suhteellisesti ottaen eniten niitä, jotka arvioivat toimeentulomahdollisuutensa hyväksi. Silti melkein kaikissa tutkituissa väestöryhmissä ajatus kohtuullisesta toimeentulosta on vallitseva. Pienituloisimmistakin selvästi useampi pitää mahdollisuuksiaan hyvinä kuin heikkoina.

Eri ikäryhmistä yli 65-vuotiaat suhtautuvat toimeentulon riittävyteen kaikkein optimistisimmin. Myös alle 25-vuotiaista keskimääräistä hieman useampi arvelee tulevansa eläkeaikana hyvin toimeen.

Näiden ääripäiden väliin jäävät ikäryhmät (ja niistä varsinkin 25-34-vuotiaat) eivät ole asiasta aivan yhtä varmoja. Silti heistäkin selvästi useampi näkee tulevaisuutensa tältä osin myönteisenä kuin kielteisenä.

Tämän vuoden tutkimukseen liitettiin uusi kysymys, jossa tiedusteltiin lakisääteisten eläkkeiden merkitystä eläkeajan toimeentulossa.

Kuinka suureksi arvioi lakisääteisten eläkkeiden merkityksen eläkeajan toimeentulossa (%), n=1003

Enemmistön (59 %) mielestä ne ovat hyvinkin tärkeitä. Rungas viidennes arvelee niiden merkityksen olevan erittäin ja vajaat kaksi viidesosaa (37 %) melko suuri.

Viidesosa ei pidä lakisääteisten eläkkeiden roolia omalla kohdallaan sen enempää suurena kuin pienenäkään. Melko vähäinen niiden merkitys on yhdelletoista ja erittäin pieni neljälle prosentille.

Keskimääräistä selvästi useampi 50 vuotta täyttänyt pitää lakisääteisten eläkkeiden olevan merkittävässä osassa oman eläkeikansa toimeentulossa.

Eläkeläiset itse, alemmat toimihenkilöt, koulutut (ja heistä varsinkin opistotason koulutuksen hankkineet) sekä keskituloisten talouksien jäsenet voi mainita samasta syystä. Suurimpien puolueiden kannattajista sosialidemokraatit ja vasemmistoliittolaiset pitävät usein lakisääteisiä eläkkeitä merkittävinä oman eläkeikansa toimeentulon turvaajina.

4 Eläkkeisiin liittyvät mielipiteet

Enemmistö luottaa eläkejärjestelmään, eläkkeiden tulevaisuuteen suhtaudutaan aiempaa myönteisemmin

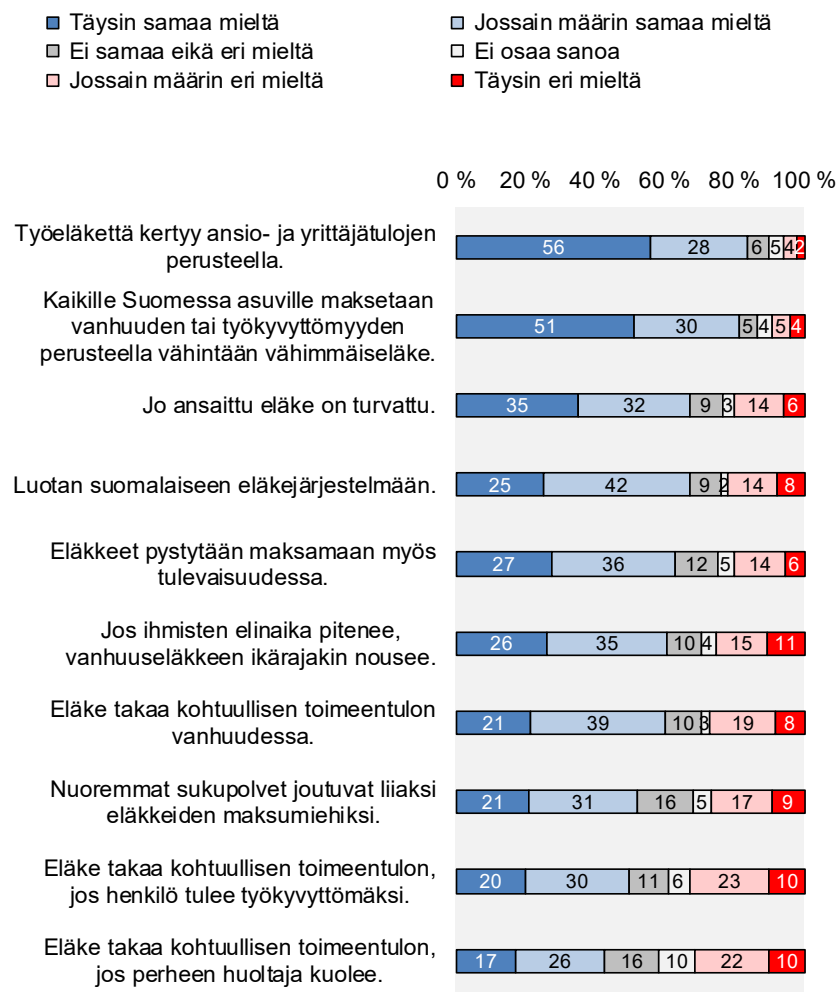
Eläkkeisiin liittyviä mielipiteitä tutkittiin kysymyksellä, jossa vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa kymmenen aihetta sivuvaan väittämään.

Suurin yksimielisyys syntyi väitteen ”*työeläkettä kertyy ansio- ja yrittäjätulojen perusteella*” kanssa. Enemmistö eli 56 prosenttia oli tämän kanssa täysin ja vajaa kolmannes (28 %) jossain määrin samaa mieltä.

Valtaenemmistö uskoo myös, että ”*kaikille Suomessa asuville maksetaan vanhuuden tai työkyvyttömyyden perusteella vähintään vähimmäiseläke*”. 51 prosenttia kertoi olevansa täysin ja 30 prosenttia jossain määrin tätä mieltä.

Useat ovat vakuuttuneita siitäkin, että ”*jo ansaittu eläke on turvattu*”. Myös usko siihen, että eläkkeet pystytään maksamaan myös tulevaisuudessa, on varsin vahva. Enemmistö näkeekin syytä luottaa suomalaiseen eläkejärjestelmään.

Eläkkeisiin liittyviä mielipiteitä (%), n=1003

Joka neljäs sanoi olevansa täysin tätä mieltä, kahden viidesosan valittua vaihtoehdon jossain määrin samaa mieltä. Kaksi kolmesta (66 %) osoitti siten enemmän tai vähemmän suoraan luottamusta eläkejärjestelmää kohtaan.

Enemmistön mielestä vanhuuseläkkeen ikäraja nousee, jos ihmisten elinaika pitenee. 61 prosenttia arvelee tämän olevan ainakin jossain määrin totta.

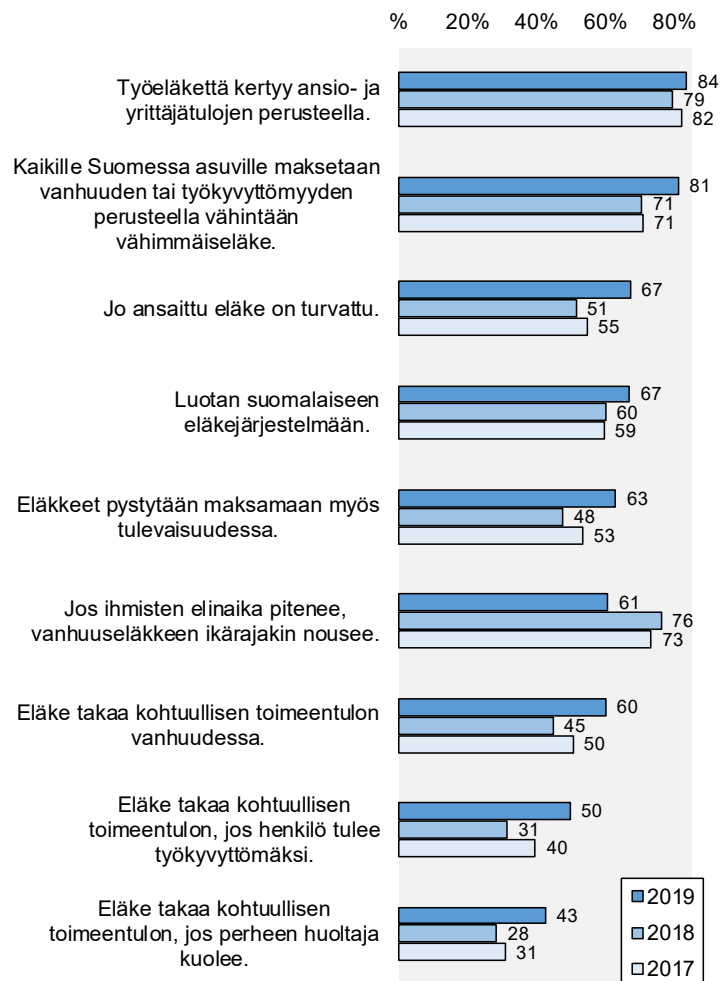
Jonkin verran epäilyjä kohdistuu eläkkeen riittävyteen. Mielipiteet jakaantuvat, kun pohditaan, takaako eläke kohtuullisen toimeentulon ”*vanhuudessa*”, silloin kun *henkilö tulee työkyvyttömäksi*” tai jos ”*perheen huoltaja kuolee*”.

Melko moni oli lisäksi sitä mieltä, että nuoremmat sukupolvet joutuvat liiaksi eläkkeiden maksumiehiksi. Niukka enemmistö allekirjoittaa tämän. Tosin vain joka viides on siitä täysin varma.

Eläkkeitä koskevat käsitykset ovat jonkin verran muuttuneet vuoden takaisesta ja positiiviseen suuntaan.

Aiempaa useampi uskoo, että eläkkeet pystytään maksamaan myös tulevaisuudessa. Myös odotukset eläkkeen tarjoamasta kohtuullisesta toimeentulosta eri tilanteissa ovat nyt selvästi positiivisemmat kuin vuosi sitten.

Eläkkeisiin liittyviä mielipiteitä: täysin + jokseenkin samaa mieltä -osuudet (%), n=1003, 1004, 1002

Aiempaa selvästi vahvempi enemmistö pitää selvänä, että jo ansaittu eläke on turvattu. Niitäkin on nyt enemmän, jotka arvelevat, että Suomessa maksetaan kaikille täällä asuville vähimmäiseläke. Myös suomalaisen eläkejärjestelmään luottavia on nyt hiukan enemmän kuin vuosi sitten.

Vain yhdessä asiassa usko on nyt vähäisempää. Edelleen enemmistö on sitä mieltä, että jos ihmisten elin-aika pitenee, vanhuuseläkkeen ikäraja nousee. Nyt ajatuksen kuitenkin jakaa viisitoista prosenttiyksikköä harvempi kuin vielä vuosi sitten.

Joukon vanhimpien luotto maamme eläkejärjestelmään on selvästi vahvempaa kuin keski-ikäisten. Eläke-ikäisistä (65+) lähestulkoon yhdeksän kymmenestä (87 %) sanoo luottavansa siihen.

Eläkeläisillä on myönteisempi näkemys järjestelmästä kuin muihin ammattiryhmiin kuuluvilla. Myös keskimääräistä useampi ylempi ja alempi toimihenkilö kertoi luottavansa siihen. Osa yrittäjistä ja muutama työntekijä erottuvat keskimääräistä kriittisemmän suhtautumisensa vuoksi.

Muihin väittämiin liittyvät väestöryhmäkohtaiset näkemuserot käyvät ilmi liitteenä olevista graafisista esityksistä. Yhteenvedon omaisesti niistä voi kuitenkin mainita seuraavan.

Reaktiot väittämään ”*työeläkettä kertyy ansio- ja yrittäjätulojen perusteella*” eivät kokonaisuudessaan vaihtelevat kovin paljon väestöryhmittäin.

Täysin samaa mieltä olevia löytää kuitenkin enemmän iäkkäiden, enemmän koulutettujen ja hyvätuloisten kuin nuorten, vähemmän koulutettujen ja pienempituloisten parista. Ammattiryhmistä etenkin eläkeläiset ja ylemmät toimihenkilöt olivat samaa mieltä väitetyn kanssa.

Sama koulutusta ja tulotasoa koskeva havainto näkyi silloinkin, kun otettiin kantaa väittämään ”*jos ihmisten elinaika pitenee, vanhuuseläkkeen ikärajan nousee*”. Lisäksi voi panna merkille, että keskimääräistä selvästi useampi eläkeläinen on väitetyn kanssa täysin samaa mieltä.

Joukon iäkkäimmät, eli eläkeikäiset ja kyseistä rajapyykkiä lähestyvät, eläkeläiset sekä vähiten koulutetut ovat keskimääräistä vakuuttuneempia siitä, että ”*eläkkeet pystytään maksamaan myös tulevaisuudessa*”.

Uusi väittämä ”*nuoremmat sukupolvet joutuvat liiaksi eläkkeiden maksumiehiksi*” jakoi eri väestöryhmien käsityksiä. Kaikista löysi sen kanssa samaa ja eri mieltä olevia.

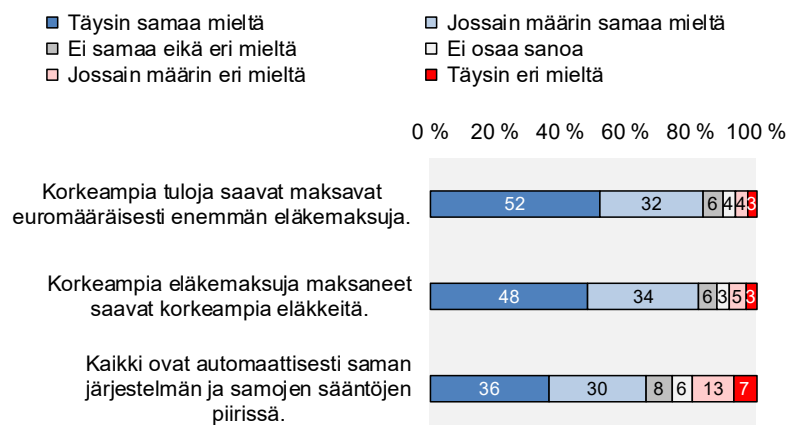
Silti voi todeta, että varsinkin ylemmät toimihenkilöt, yrittäjät, korkeakoulutetut sekä kokoomuslaiset olivat keskimääräistä useammin väitetyn kanssa samaa mieltä.

5 Eläkkeisiin liittyviä periaatteellisia käsityksiä

Enemmistö pitää kannatettavana, että kaikki ovat automaattisesti samojen sääntöjen piirissä

Eläkkeitä periaatteellisemmalta pohjalta tarkastellut kysymys koostui kolmesta väittämästä. Vastajilta kysyttiin, kuinka kannatettavana he pitävät väittämien periaatteita. Enemmistö (52 %) oli täysin sitä mieltä, että ”*korkeampia tuloja saavat maksavat euromääräisesti enemmän eläkemaksuja*” on kannatettava periaate. Kun tähän yhdistää jossain määrin samaa mieltä olleet 32 prosenttia, päästään 84 prosenttiin.

Pitääkö seuraavaa periaatetta kannatettavana (%), n=1 003

Melkein yhtä moni (81 %) pitää kannatettavana myös periaatetta ”*korkeampia eläkemaksuja maksaneet saavat korkeampia eläkkeitä*”. Melkein joka toinen on tämän kanssa täysin ja joka kolmas jossain määrin samaa mieltä.

Enemmistön mielestä on kannatettavaa, että Suomessa ”kaikki ovat automaattisesti saman järjestelmän ja samojen sääntöjen piirissä”. Tämä on kahden kolmasosan näkemys. Kaikkiaan 36 prosenttia on täysin tätä mieltä.

Samojen sääntöjen piirissä oleminen on erityisesti vasemmistoliiton ja Vihreän liiton kannattajien mielestä kannatettavaa. Miehistä hieman useampi kuin naisista on tätä mieltä, hyvätuloisista jonkin verran suurempi osa kuin vähemmän ansaitsevista.

Eniten ansaitsevat ja koulutetut pitävät keskimääräistä useammin kannatettavana sitä, että enemmän ansaitsevat maksavat enemmän eläkemaksuja sekä sitä, että korkeampia eläkemaksuja maksaneet saavat korkeampia eläkkeitä.

Keskimääräistä useampi toimihenkilö, yrittäjä, kokoomuslainen ja keskustalainen piti jälkimmäistä periaatetta kannatettavana. Ensin mainittua periaatetta kannattivatvarsinkin yrittäjät sekä keski-ikäiset ja sen vaiheen jo ohittaneet.

6 Eräiden toimenpiteiden suosio tilanteessa, jossa eläkejärjestelmää pitäisi rahoituksen vuoksi muuttaa

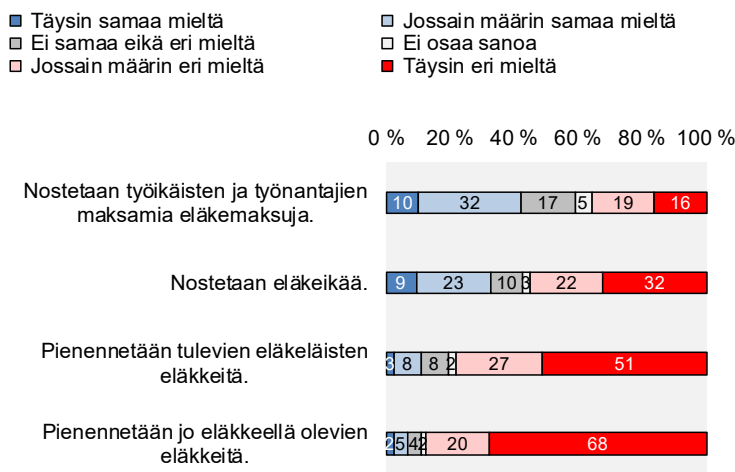
Eläkkeiden pienentäminen tyrmätään, työeläkemaksujen tai eläkeiän nosto hyväksytään enintään varauksin

Eläkkeitä koskeva tarkastelu täydentyy kysymyksellä, jossa tarkasteltiin, pidetäänkö neljää toimenpidettä kannatettavina siinä tapauksessa, että maamme eläkejärjestelmää pitäisi muuttaa rahoituksen takia.

Yksikään ehdotus ei kerännyt enemmistön suosiota. Hyväksytympänä kuitenkin pidettiin työikäisten ja työnantajien maksamisen eläkemaksujen nostamista. 42 prosenttia otti kantaan tämän ajatuksen puolesta, joskin vain joka kymmenes (10 %) asettui varauksitta sen taakse.

Eläkeiän nostaminen oli toinen edes jonkin verran kannatusta kerännyt tapa. Sen hyväksyisi joka kolmas (32 %). Tämäkin ajatuksen taakse asettui varauksitta noin kymmenesosa (9 %).

Pitääkö eräitä toimenpiteitä kannatettavina tilanteessa, jossa eläkejärjestelmää pitäisi rahoituksen vuoksi muuttaa (%),
n=1003

Maksujen ja eläkeiän nostaminen saivat selvästi suuremman suosion kuin eläkkeiden pienentäminen. Se ei tule valtaenemmistön mielestä kyseeseen, oli pa kyse tällä hetkellä eläkkeellä olevien tai tulevien eläkeläisten saamista summista.

Peräti 68 prosenttia on ehdottomasti sitä vastaan, että jo eläkkeellä olevien saamia summia pienennettäisiin. Joka toinen (51 %) suhtautuu yhtä tiukasti tuleville eläkeläisille maksettaviin rahoihin kohdistuviin supistuksiin.

Yhteenvedon liitteenä olevista graafisista esityksistä käy ilmi eri väestöryhmien reaktiot kuhunkin toimenpide-ehdotukseen.

Nykyisten eläkkeiden pienentäminen saa täystuomion kaikilta väestöryhmiltä, mutta eläkkeellä olevat, kohta eläkkeelle jäävät, vähemmän koulutetut ja ansaitsevat ovat näkemyksissään vielä keskimääräistä jyrkempiä.

Samat väestöryhmät erottuvat silloinkin, kun puhe on tulevien eläkeläisten eläkkeiden pienentämisestä. Tässä he saavat tukea etenkin työväestöön kuuluvilta.

Eläkeiän nostaminen sopisi monelle ylemmälle toimihenkilölle ja johtajalle, korkeasti koulutetulle ja hyvätuoliselle. Saman voi todeta eräistä pääkaupunkiseudulla asuvista sekä kokoomusta kannattavista.

Miehistä suurempi osa kuin naisista pitää eläkeiän nostamista suotavana ratkaisuna. Eri ikäisistä eläkeikäiset ja joukon nuorimmat eli alle 25-vuotiaat suhtautuvat asiaan keskimääräistä suopeammin.

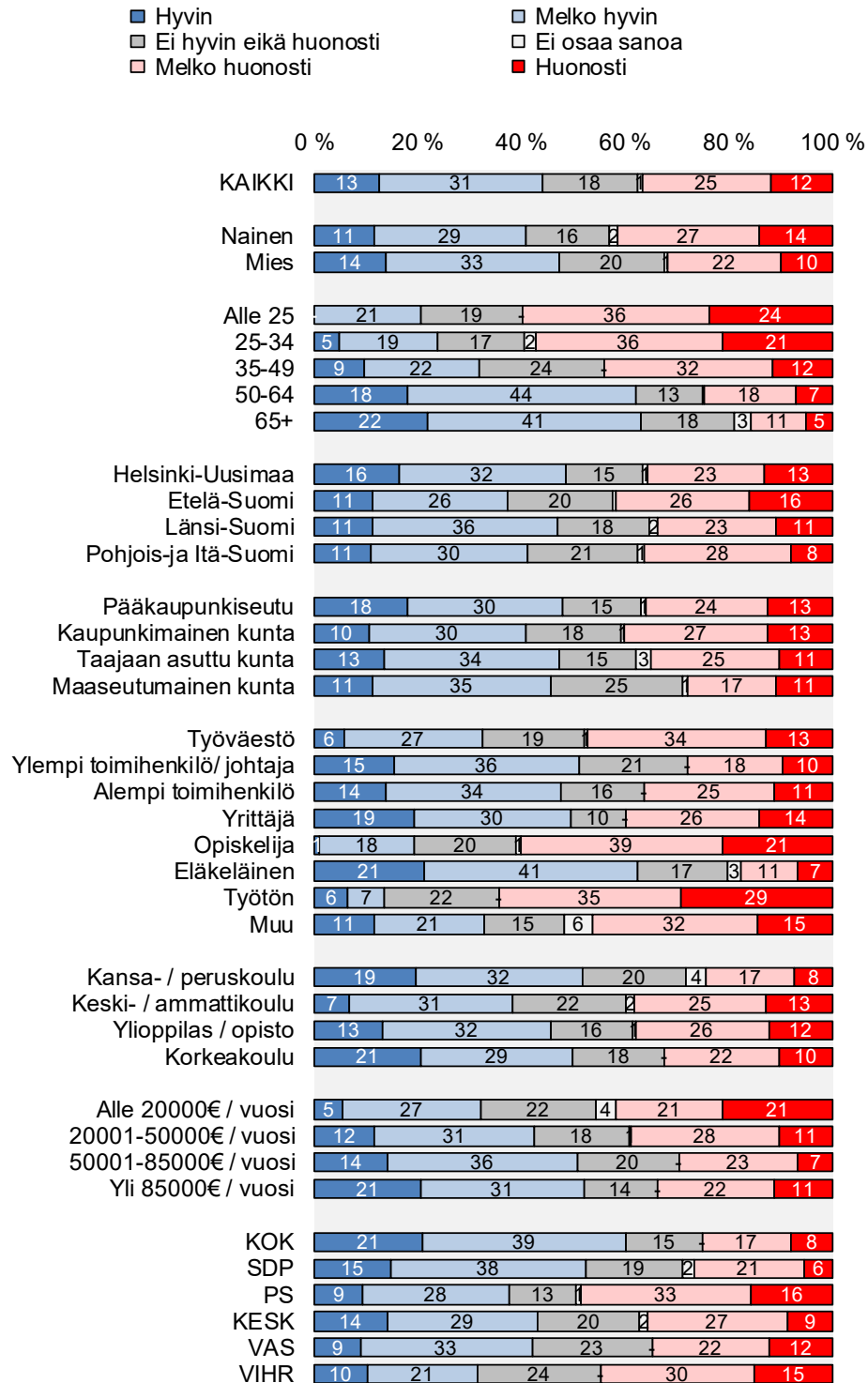
50-64-vuotiaat, vähiten koulutetut sekä SDP:n ja perussuomalaisten kannattajat ovat esimerkkejä niistä ryhmistä, jotka eivät pidä eläkeiän nostamista hyvänä ajatuksena.

Eläkemaksujen nostaminen herättää närää yrittäjissä. Heidän enemmistönsä (60 %) on ajatusta vastaan. Sosialidemokraatit taas suhtautuvat ajatukseen suhteellisen myönteisesti. Heidän enemmistönsä (60 %) otti kantaa sen puolesta.

Koulutus jakaa tässä käsityksiä eniten. Vähiten muodollista koulutusta saaneiden valtaenemmistö vastustaa työeläkemaksujen nostamista, kun useampi kuin joka toinen korkeakoulutettu pitää sitä ainakin jossain määrin kannatettavana ideana.

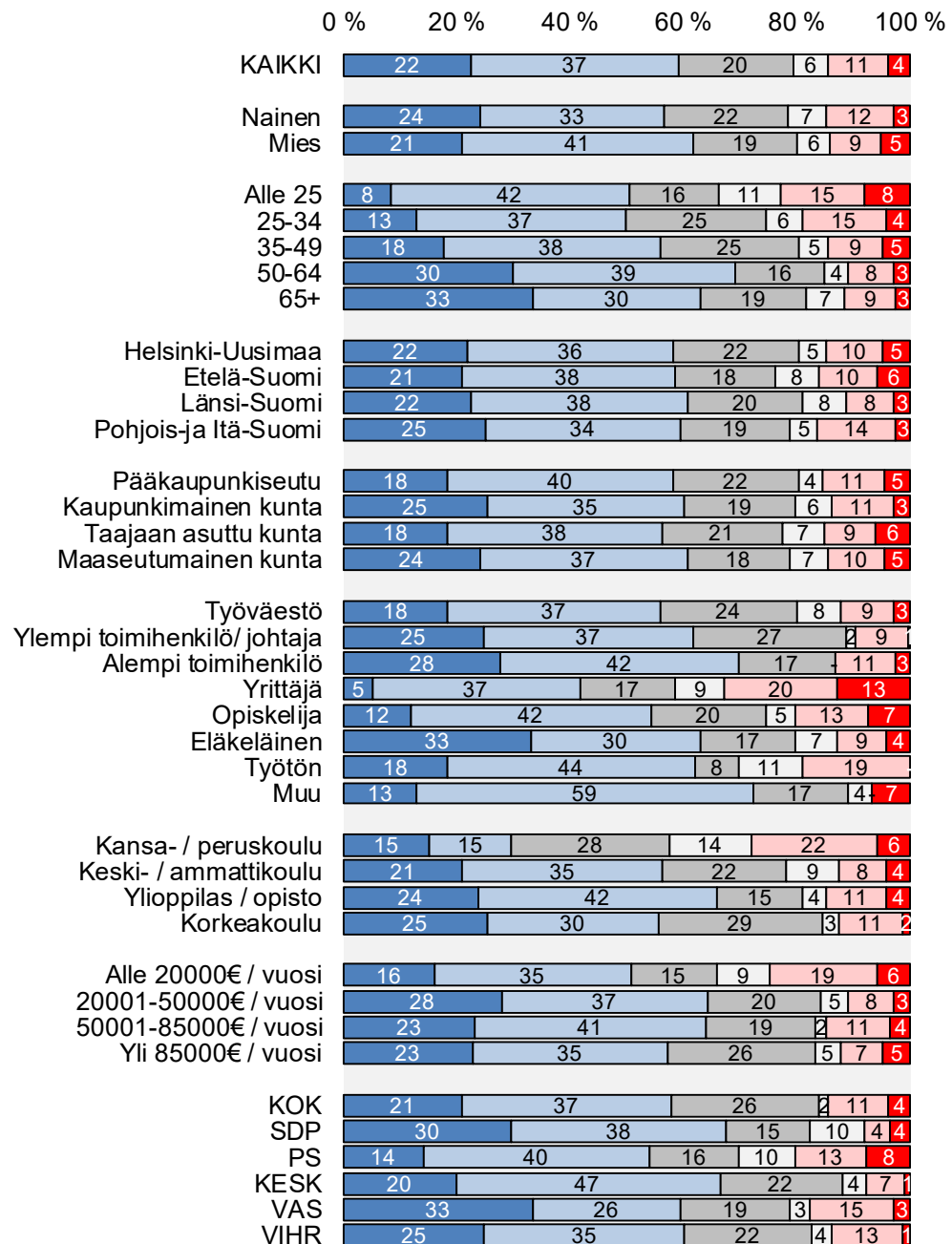
LIITEKUVAT

Eläketurvan tunteminen. Tuntee...(%), n=1004

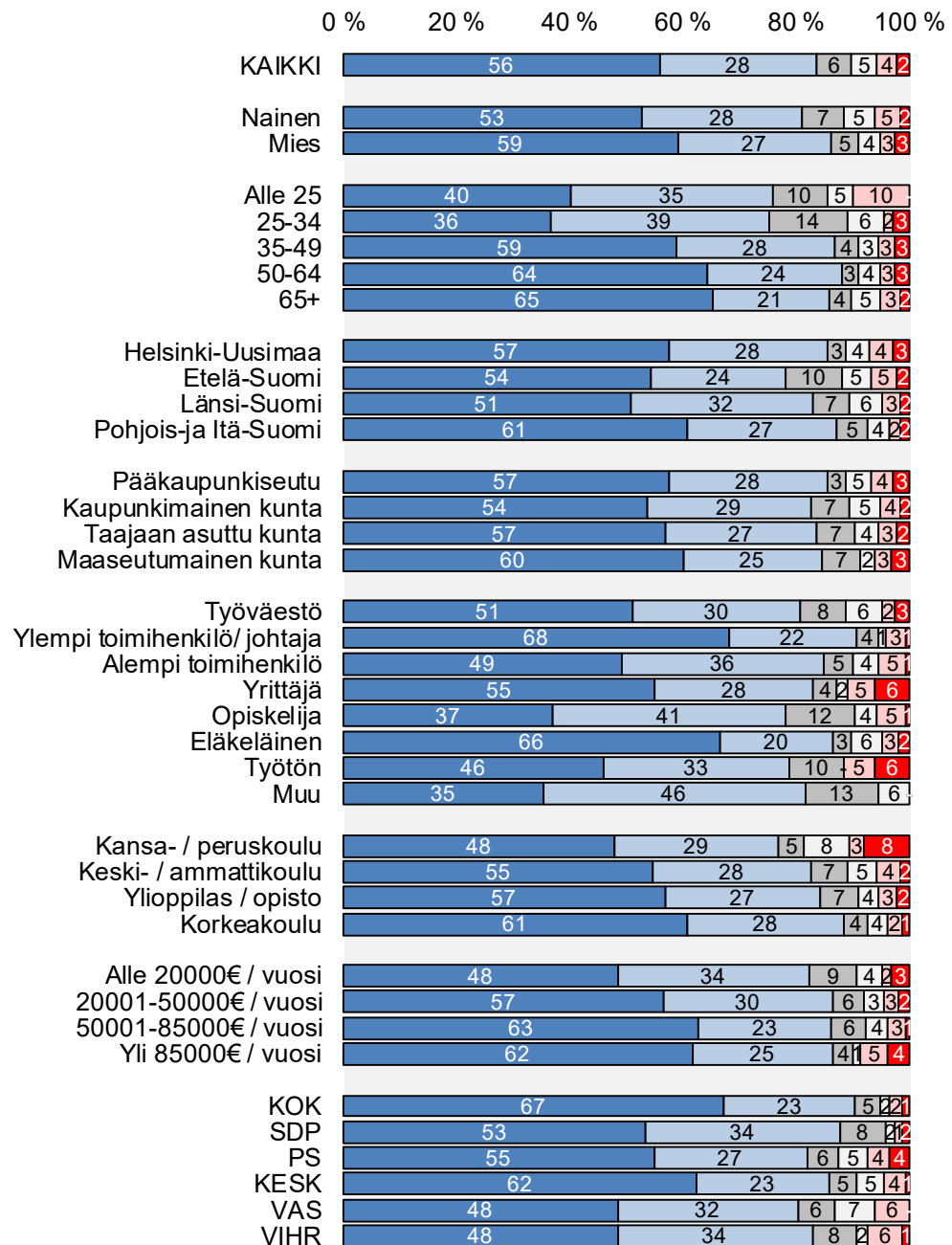
Kuinka suureksi arvioi lakisääteisten eläkkeiden merkityksen
eläkeajan toimeentulossa (%) , n=1003

■ Erittäin suuri □ Melko suuri □ Ei suuri eikä pieni
□ Ei osaa sanoa □ Melko pieni ■ Erittäin pieni

"Työeläkettä kertyy ansio- ja yrittäjätulojen perusteella" (%),
n=1003

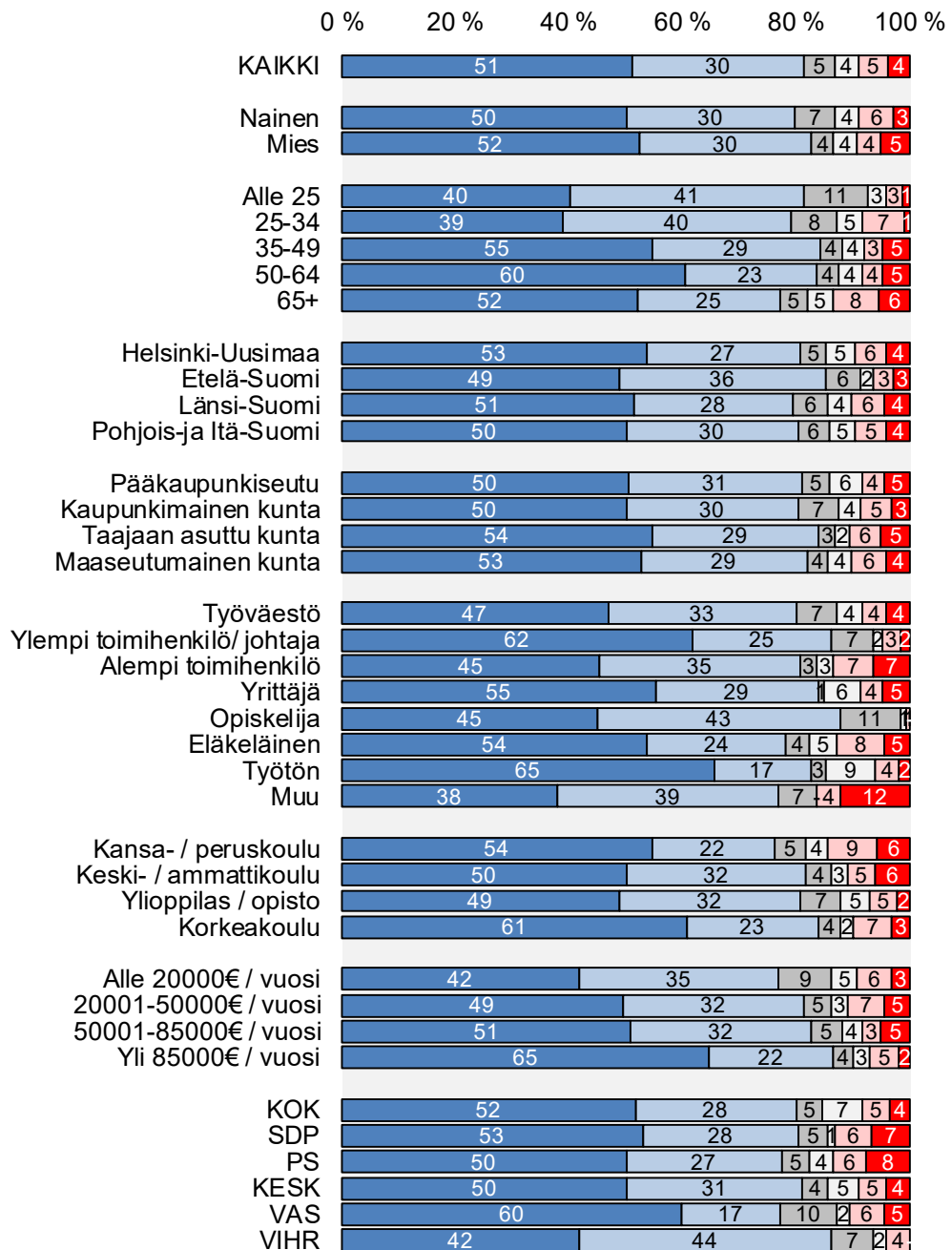
- Täysin samaa mieltä
■ Jossain määrin samaa mieltä
■ Ei samaa eikä eri mieltä
■ Ei osaa sanoa
■ Jossain määrin eri mieltä
■ Täysin eri mieltä

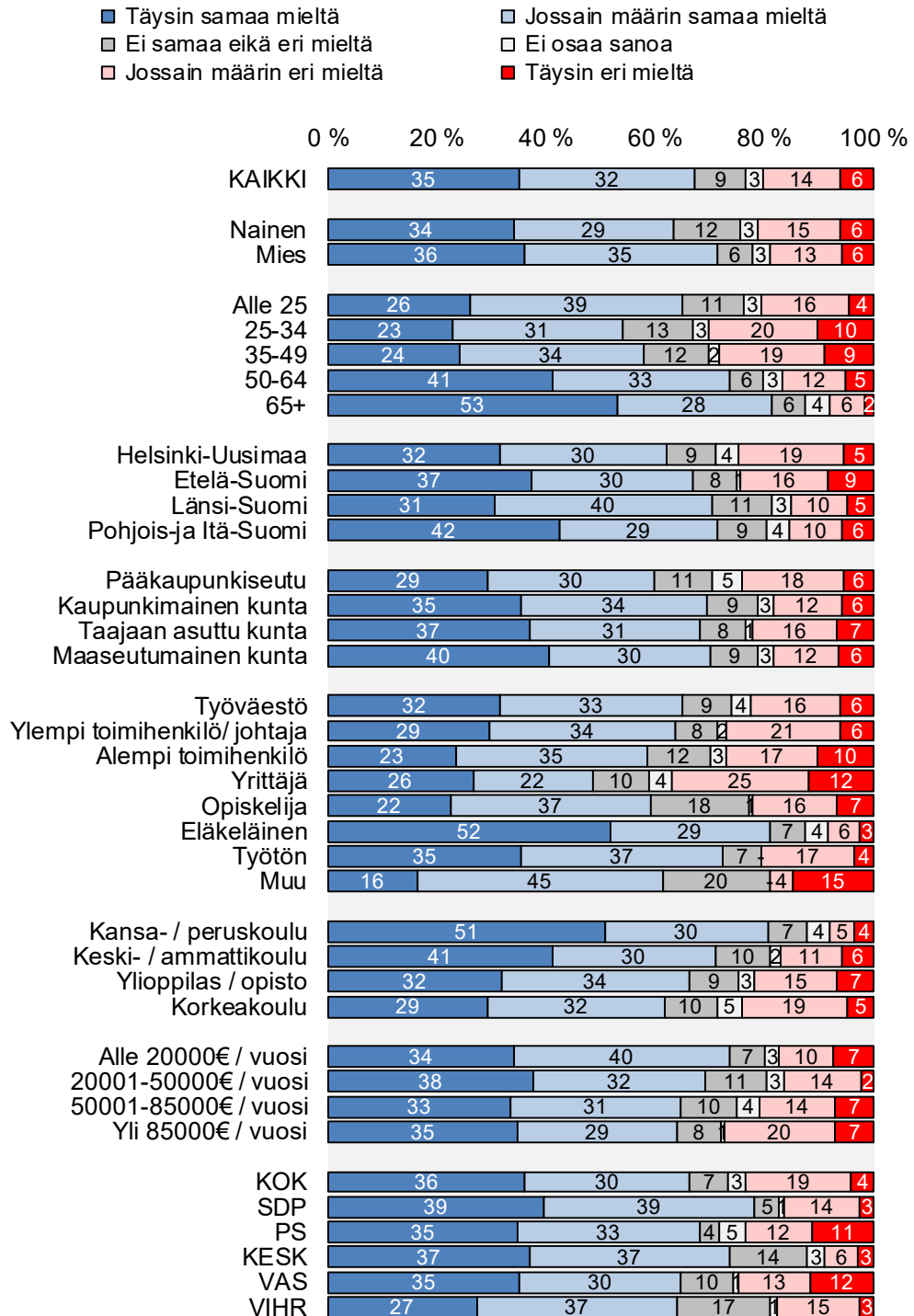
"Kaikille Suomessa asuville maksetaan vanhuuden tai
työkyvyttömyyden perusteella vähintään vähimmäiseläke"

(%), n=1003

- Täysin samaa mieltä □ Jossain määrin samaa mieltä
 □ Ei samaa eikä eri mieltä □ Ei osaa sanoa
 □ Jossain määrin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

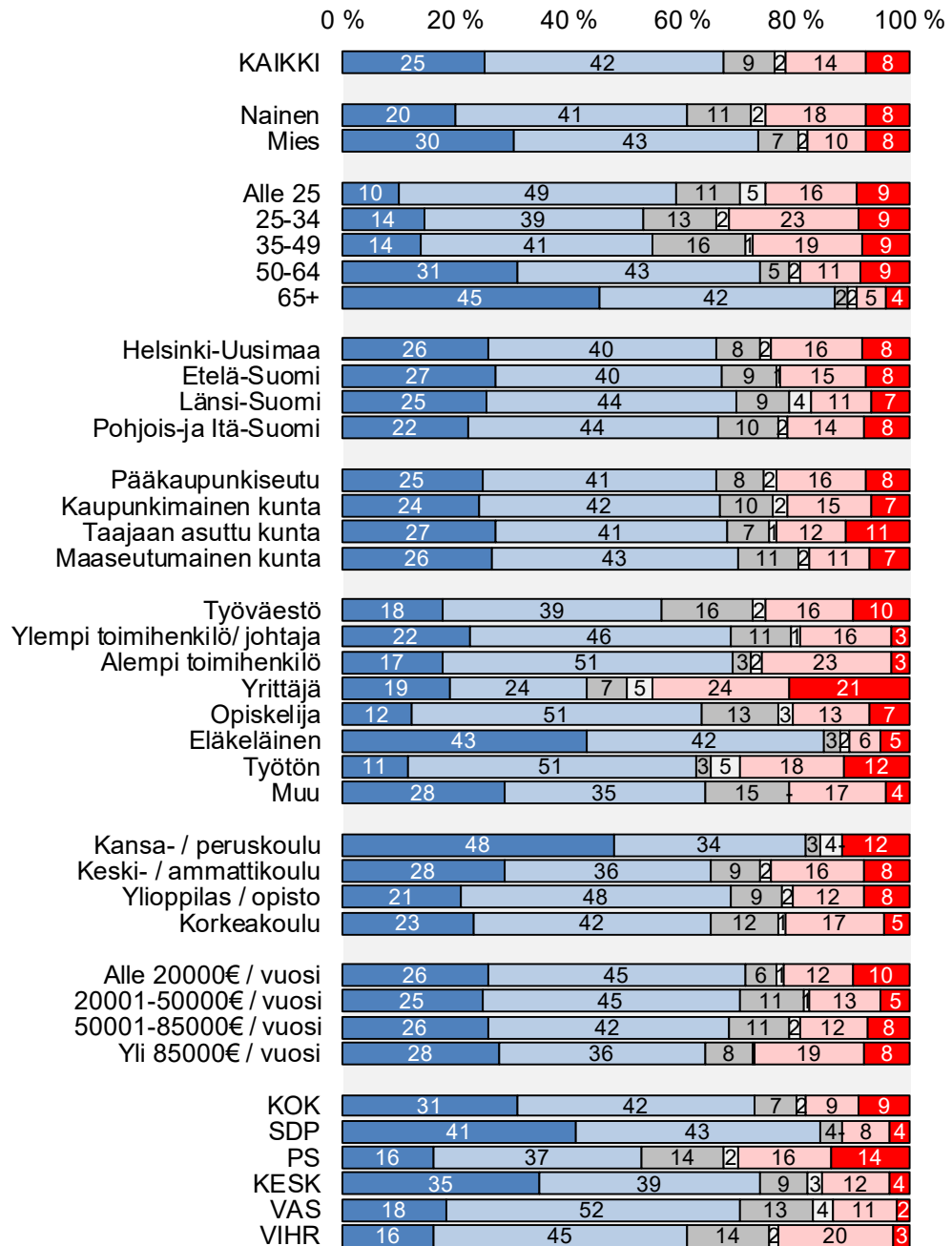

"Jo ansaittu eläke on turvattu" (%), n=1003

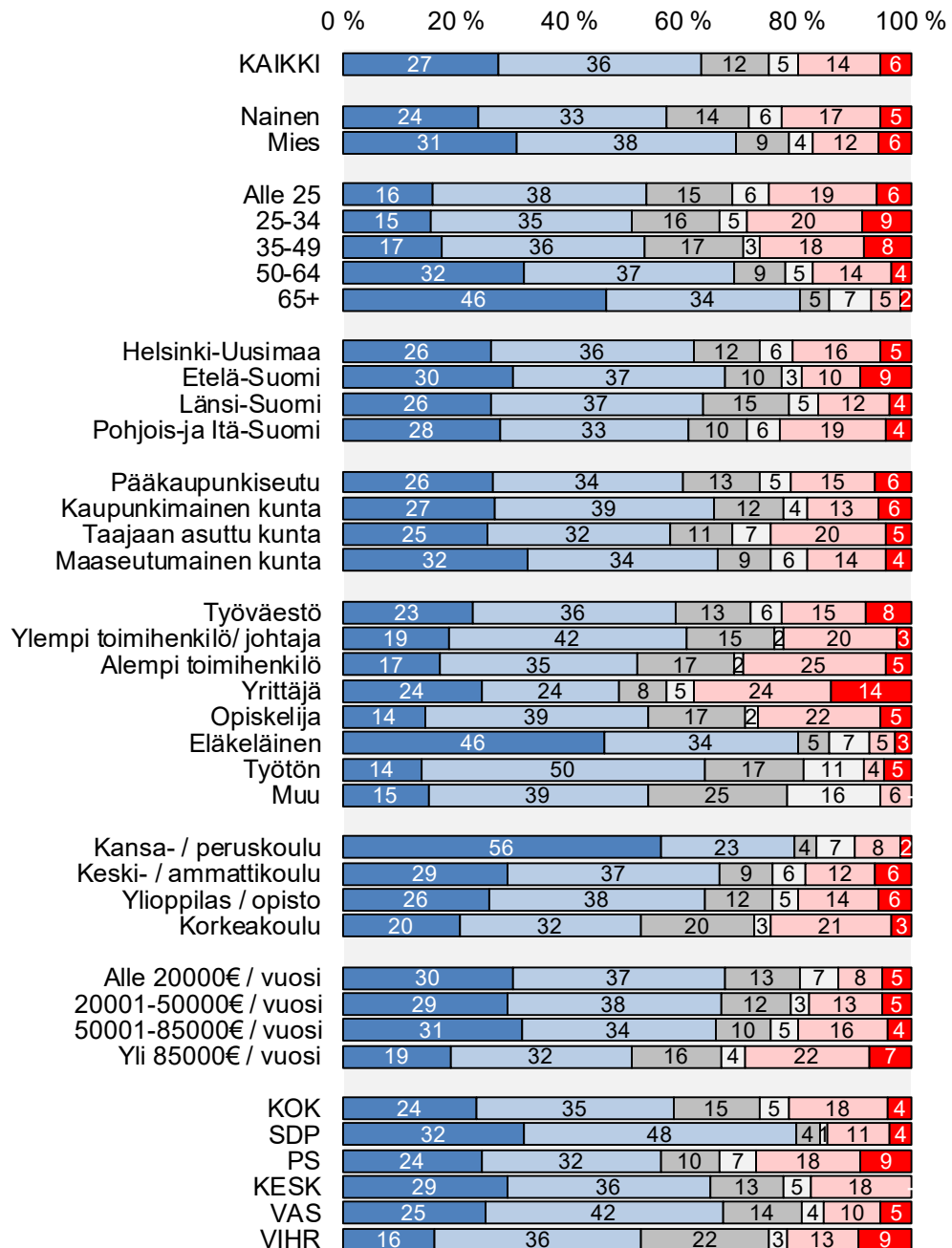
"Luotan suomalaiseen eläkejärjestelmään" (%), n=1003

- Täysin samaa mieltä ■ Jossain määrin samaa mieltä
■ Ei samaa eikä eri mieltä ■ Ei osaa sanoa
■ Jossain määrin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

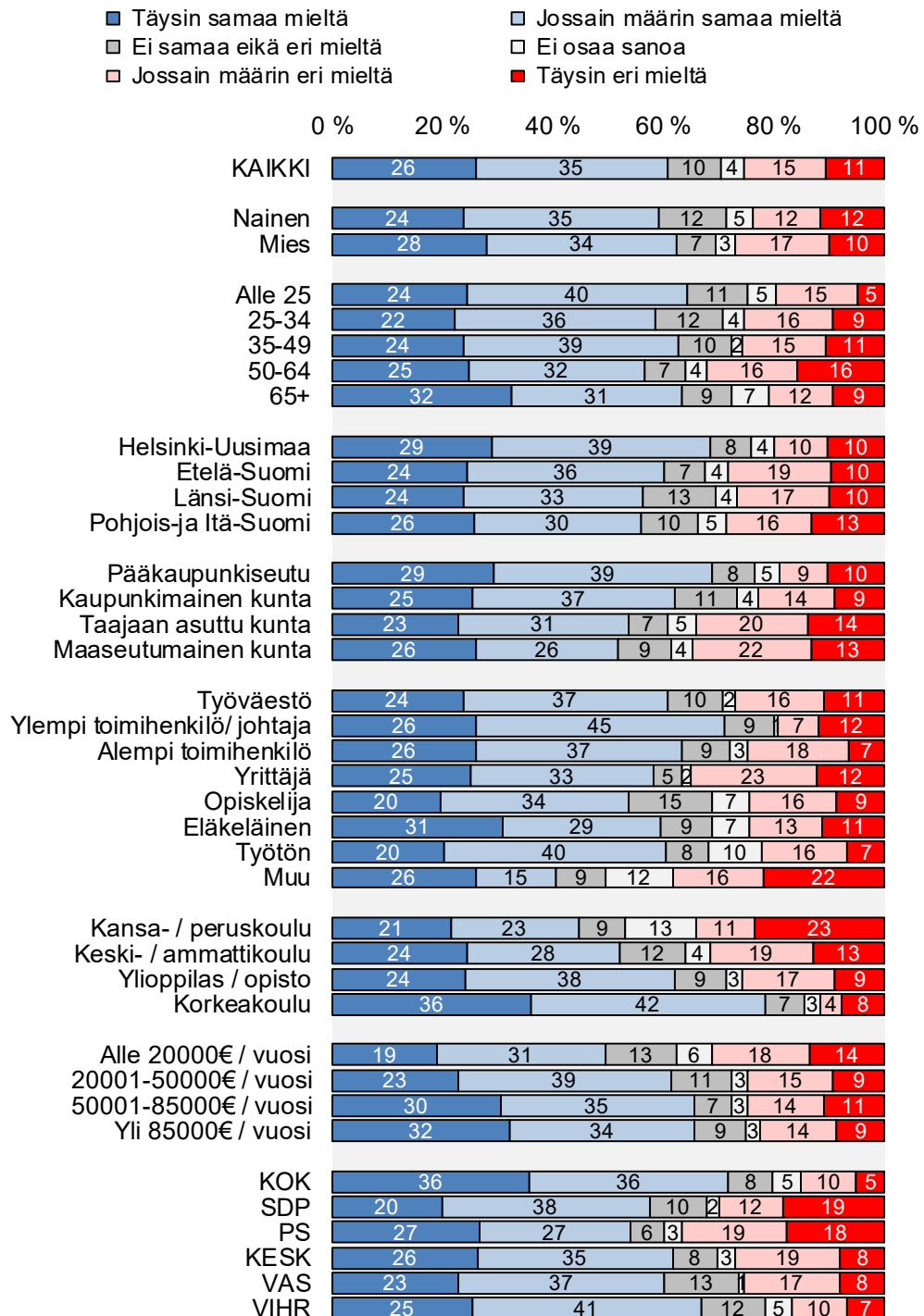

"Eläkkeet pystytään maksamaan myös tulevaisuudessa" (%),
n=1003

- Täysin samaa mieltä
 Ei samaa eikä eri mieltä
 Jossain määrin eri mieltä
 Jossain määrin samaa mieltä
 Ei osaa sanoa
 Täysin eri mieltä

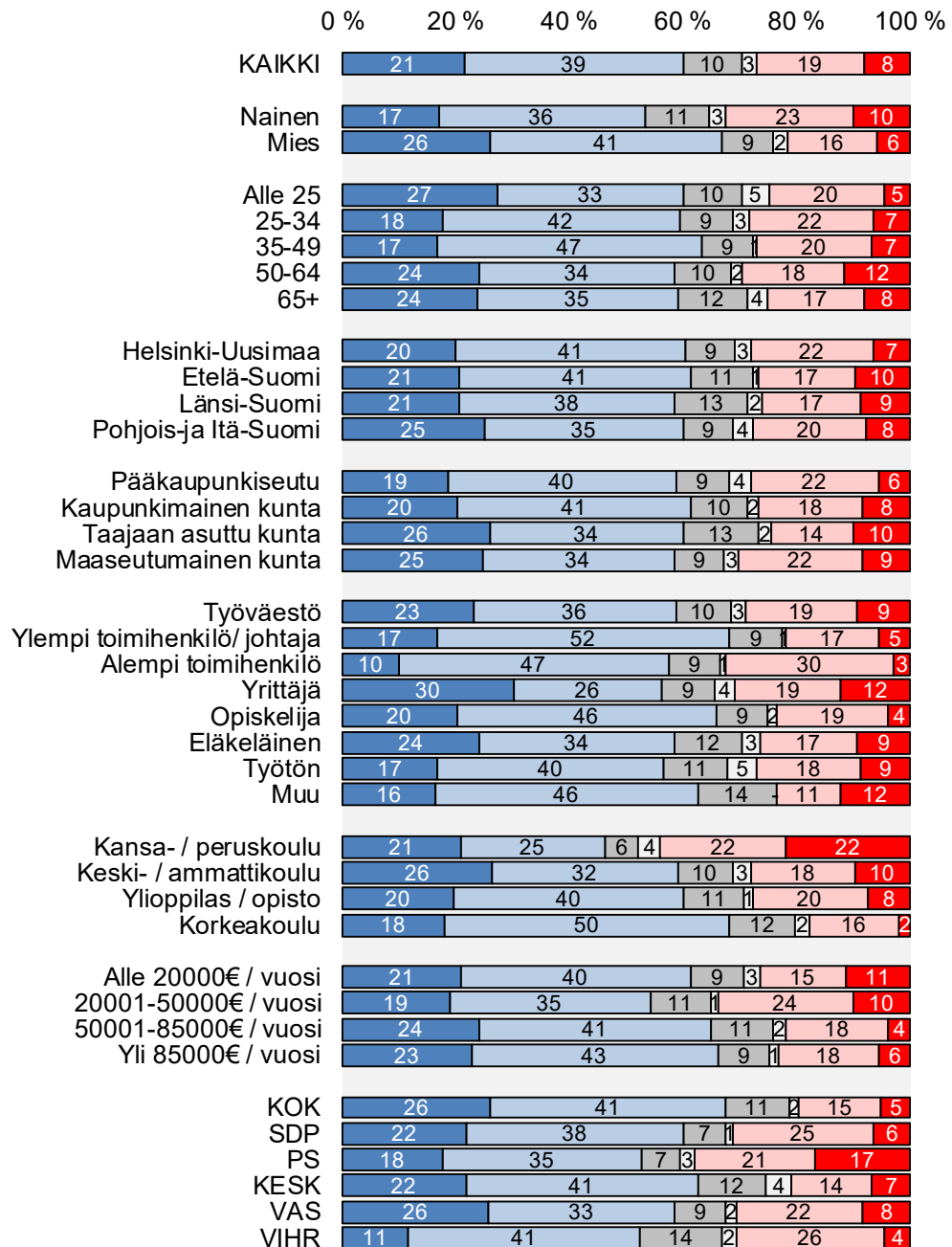

"Jos ihmisten elinaika pitenee, vanhuuseläkkeen ikärajin nousee" (%), n=1003

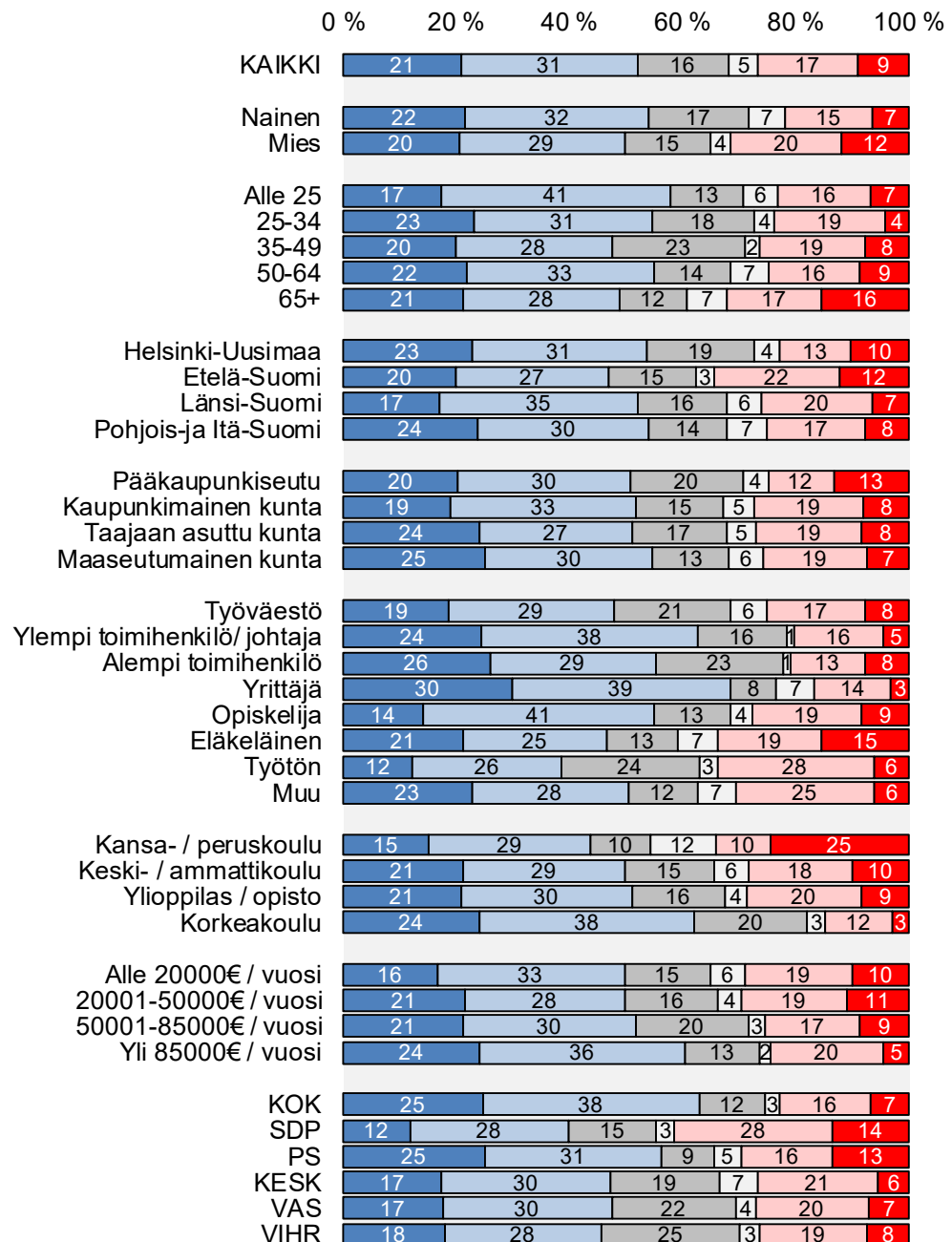
"Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon vanhuudessa" (%),
n=1003

- Täysin samaa mieltä ■ Jossain määrin samaa mieltä
■ Ei samaa eikä eri mieltä ■ Ei osaa sanoa
■ Jossain määrin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

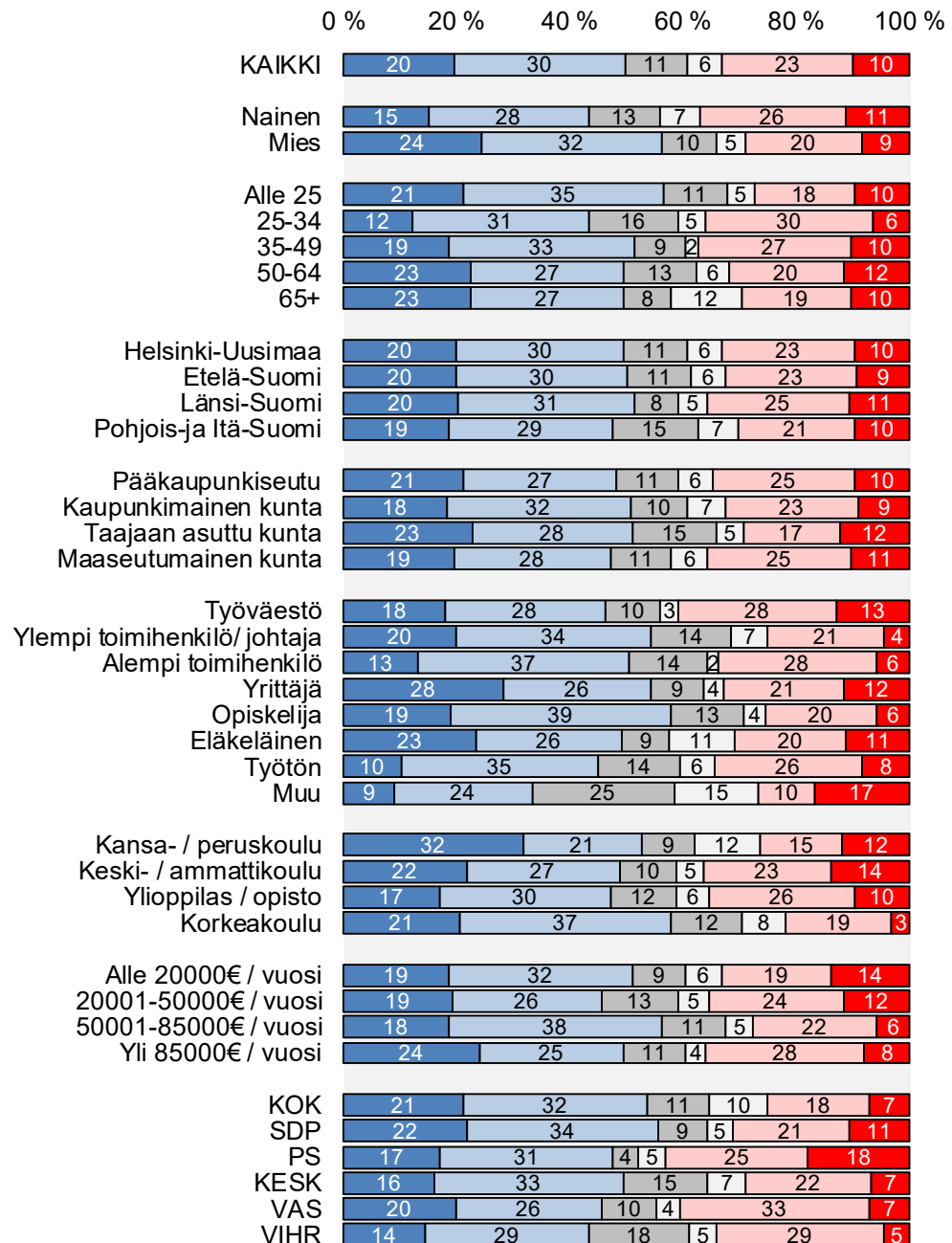
"Nuoremmat sukupolvet joutuvat liiaksi eläkkeiden
maksumiehiksi" (%), n=1003

- Täysin samaa mieltä □ Jossain määrin samaa mieltä
 ■ Ei samaa eikä eri mieltä □ Ei osaa sanoa
 ■ Jossain määrin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

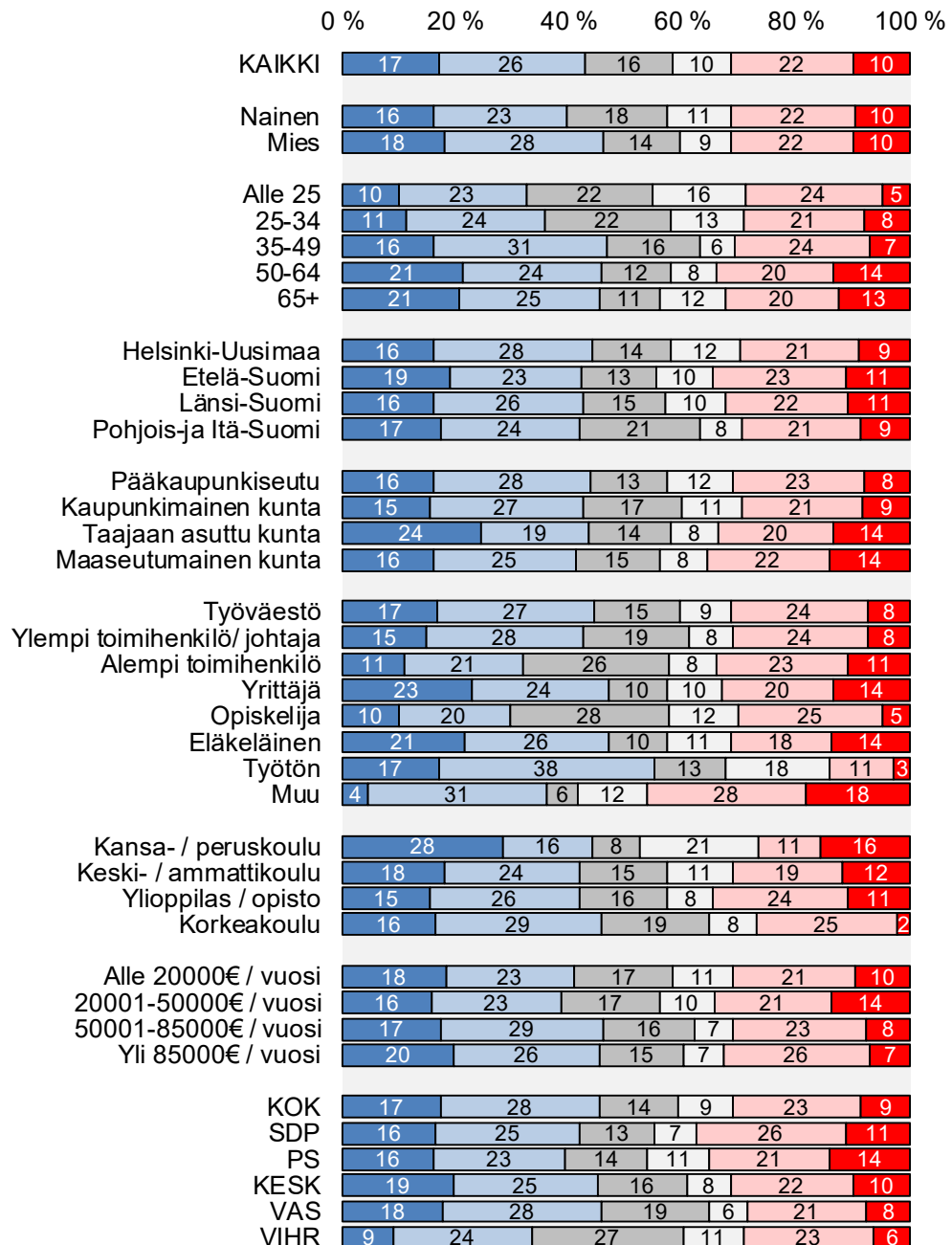
"Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon, jos henkilö tulee työkyvyttömäksi" (%), n=1003

- Täysin samaa mieltä □ Jossain määrin samaa mieltä
 ■ Ei samaa eikä eri mieltä □ Ei osaa sanoa
 □ Jossain määrin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

"Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon, jos perheen huoltaja kuolee" (%), n=1003

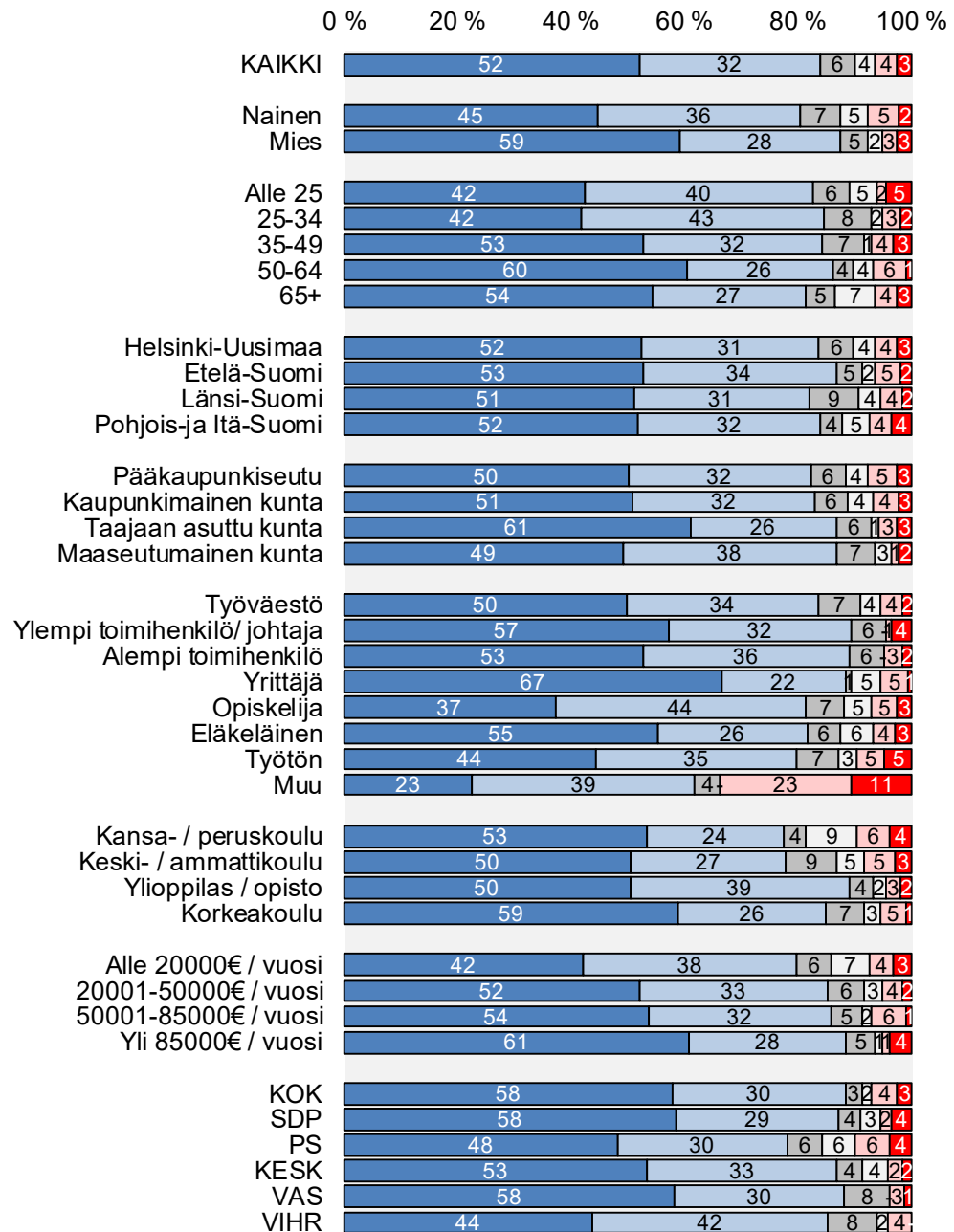
- Täysin samaa mieltä
■ Jossain määrin samaa mieltä
■ Ei samaa eikä eri mieltä
■ Ei osaa sanoa
■ Jossain määrin eri mieltä
■ Täysin eri mieltä

Pitääkö seuraavaa periaatetta kannatettavana:

"Korkeampia tuloja saavat maksavat euromääräisesti
enemmän eläkemaksuja" (%), n=1003

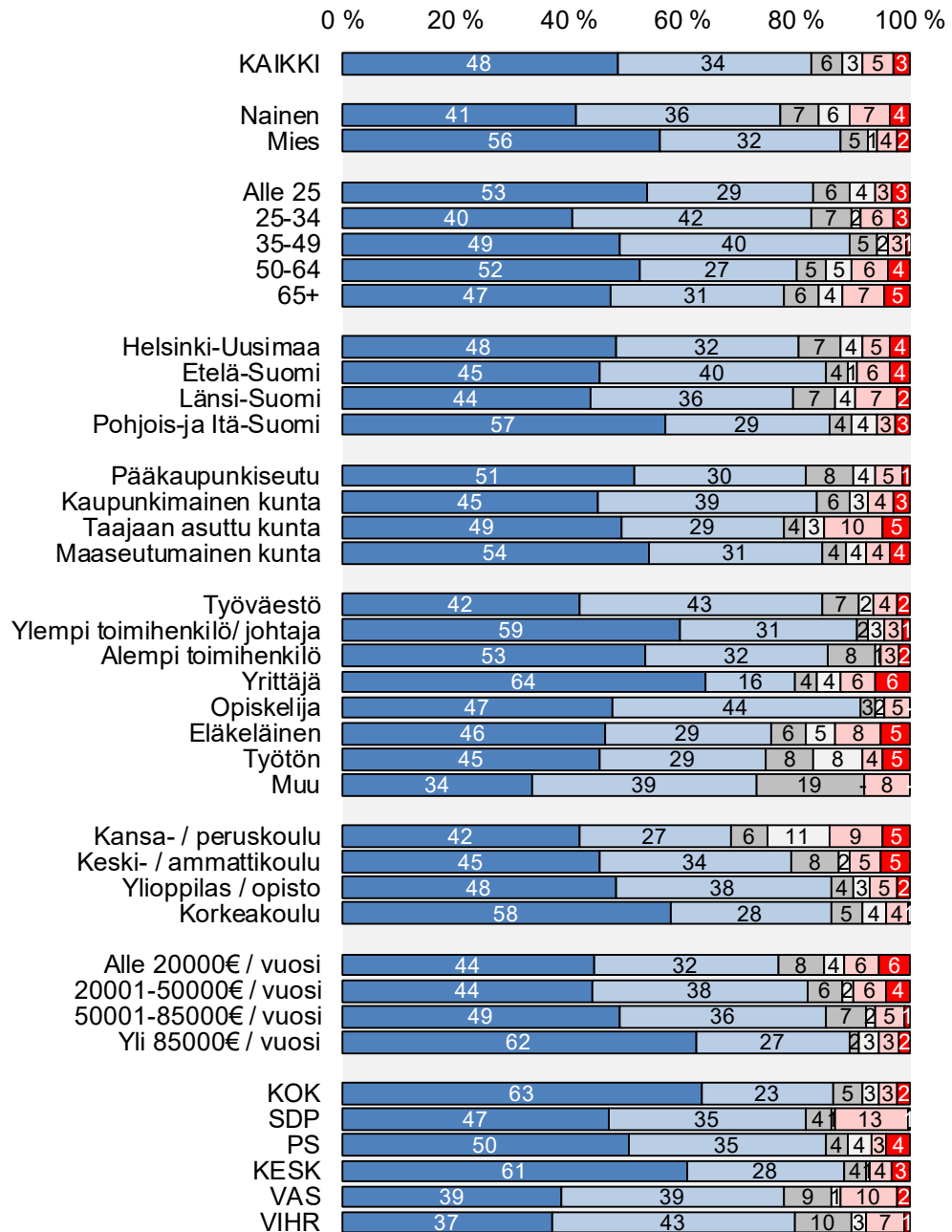
- Täysin samaa mieltä □ Jossain määrin samaa mieltä
 □ Ei samaa eikä eri mieltä □ Ei osaa sanoa
 □ Jossain määrin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Pitääkö seuraavaa periaatetta kannatettavana:

"Korkeampia eläkemaksuja maksaneet saavat korkeampia eläkkeitä" (%), n=1003

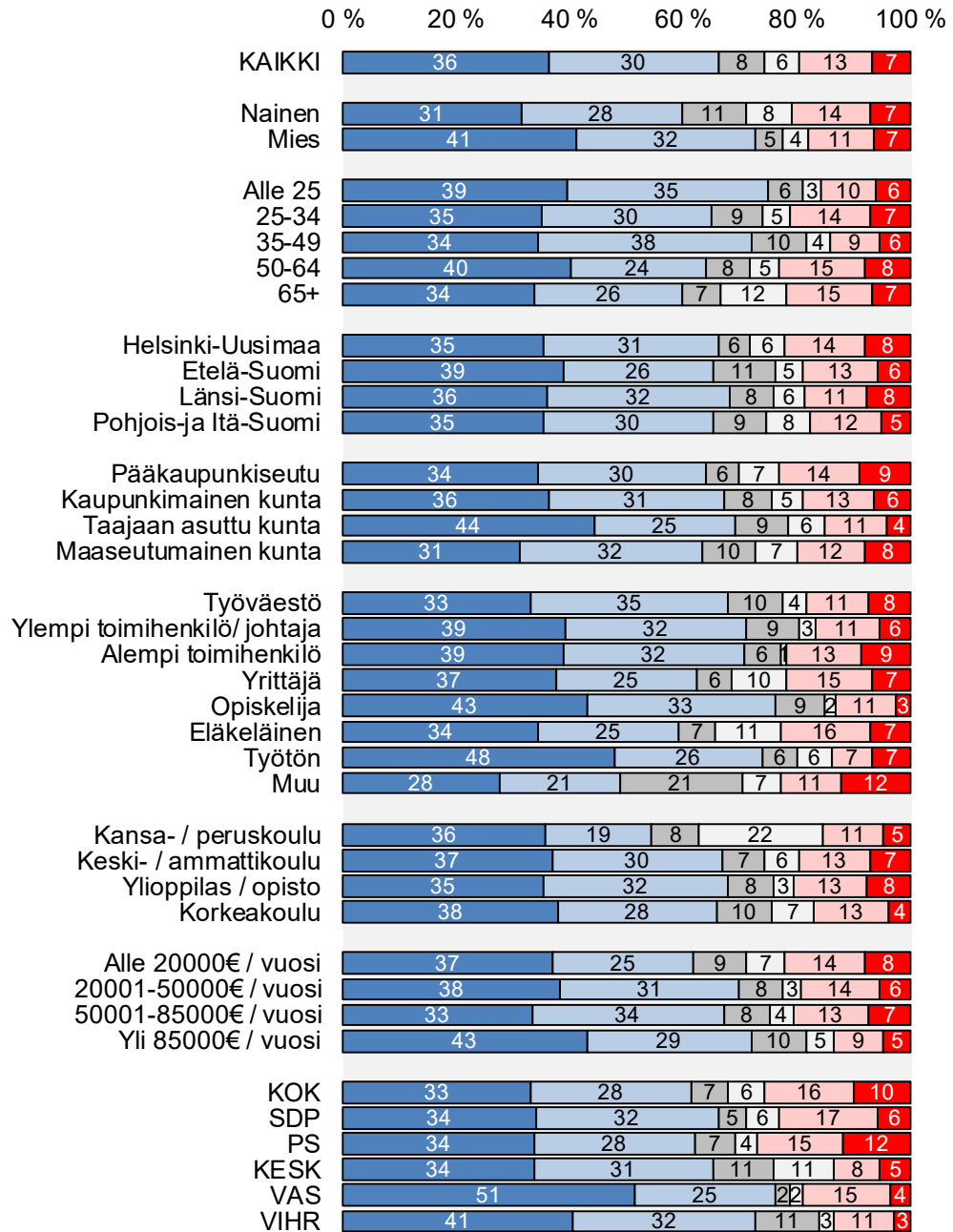
- Täysin samaa mieltä □ Jossain määrin samaa mieltä
 □ Ei samaa eikä eri mieltä □ Ei osaa sanoa
 □ Jossain määrin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Pitääkö seuraavaa periaatetta kannatettavana:

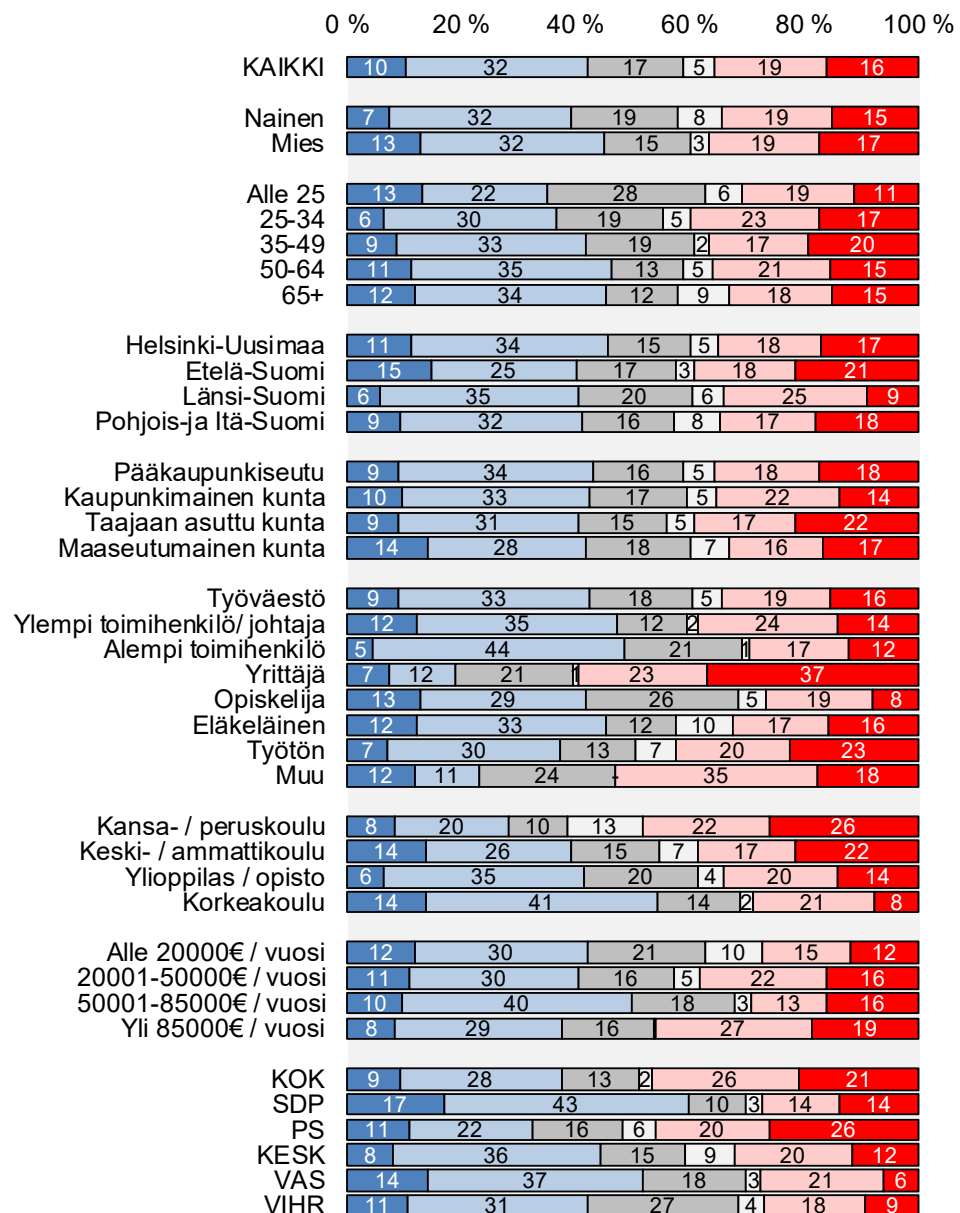
"Kaikki ovat automaattisesti saman järjestelmän ja samojen sääntöjen piirissä" (%), n=1003

- Täysin samaa mieltä Jossain määrin samaa mieltä
 Ei samaa eikä eri mieltä Ei osaa sanoa
 Jossain määrin eri mieltä Täysin eri mieltä

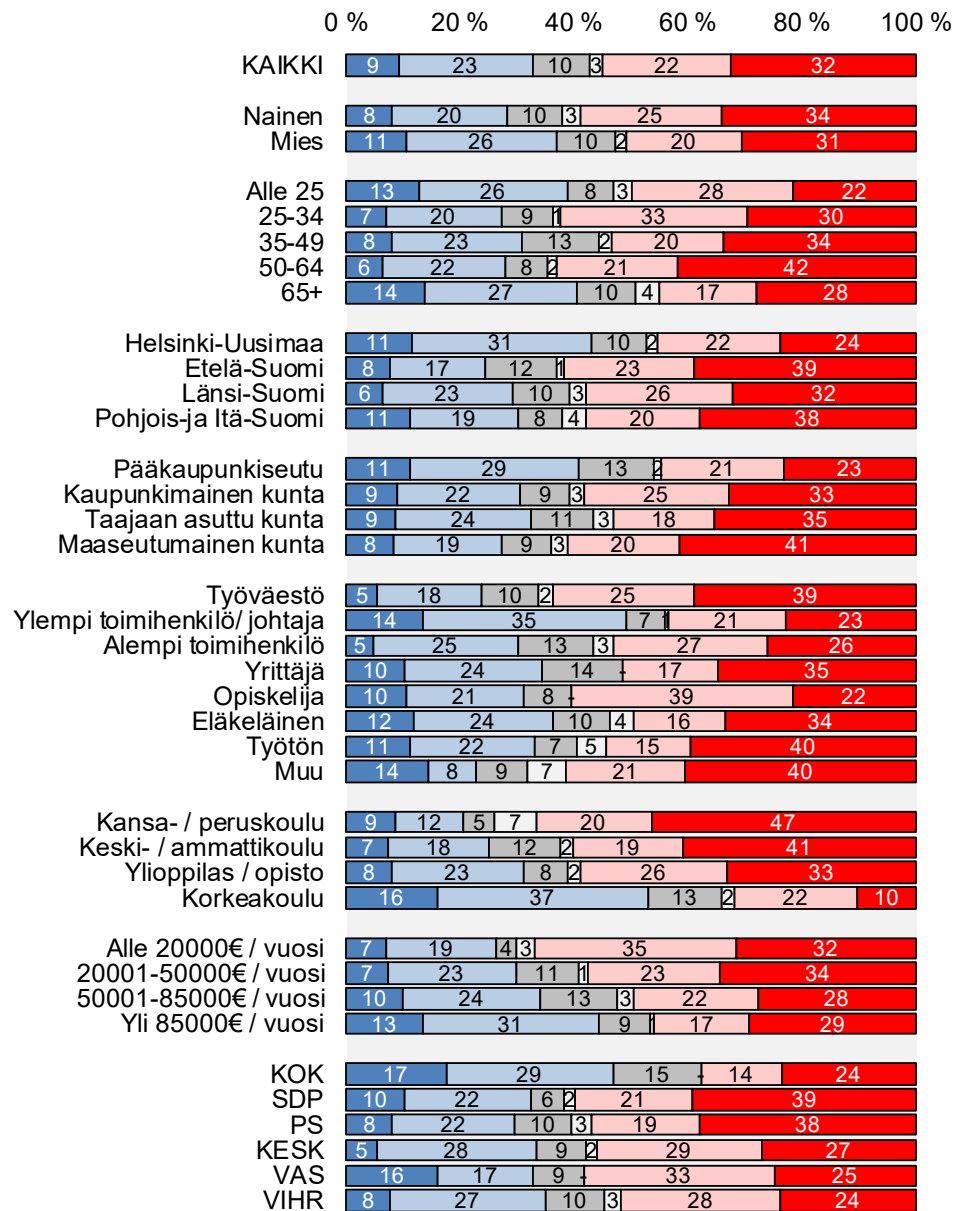
Pitääkö eräitä toimenpiteitä kannatettavina tilanteessa, jossa eläkejärjestelmää pitäisi rahoituksen vuoksi muuttaa:
nostetaan työkäisten ja työnantajien maksamia eläkemaksuja (%), n=1003

- Täysin samaa mieltä ■ Jossain määrin samaa mieltä
■ Ei samaa eikä eri mieltä ■ Ei osaa sanoa
■ Jossain määrin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

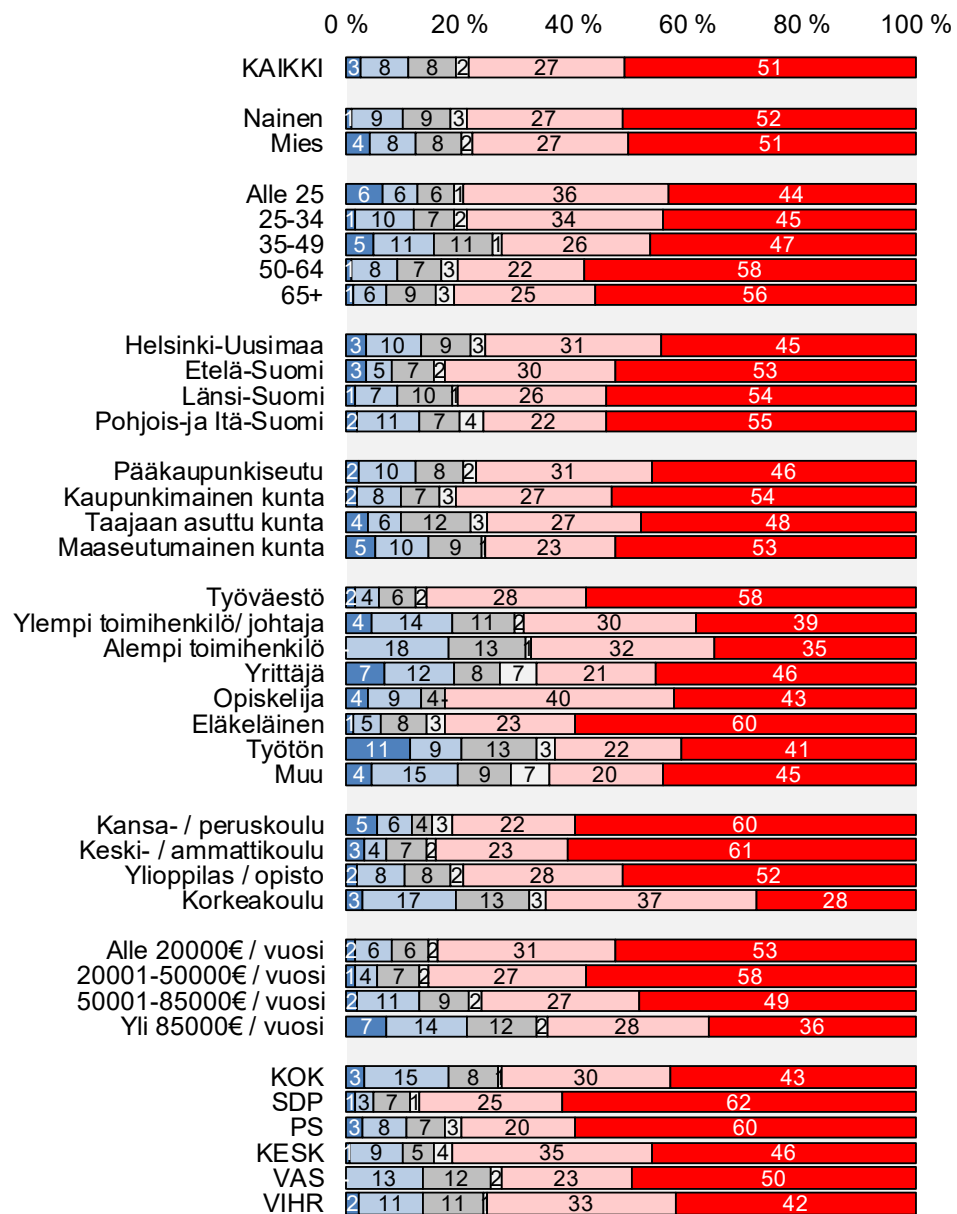
Pitääkö eräitä toimenpiteitä kannatettavina tilanteessa, jossa eläkejärjestelmää pitäisi rahoituksen vuoksi muuttaa:
nostetaan eläkeikää (%), n=1003

- Täysin samaa mieltä
■ Jossain määrin samaa mieltä
■ Ei samaa eikä eri mieltä
■ Ei osaa sanoa
■ Jossain määrin eri mieltä
■ Täysin eri mieltä

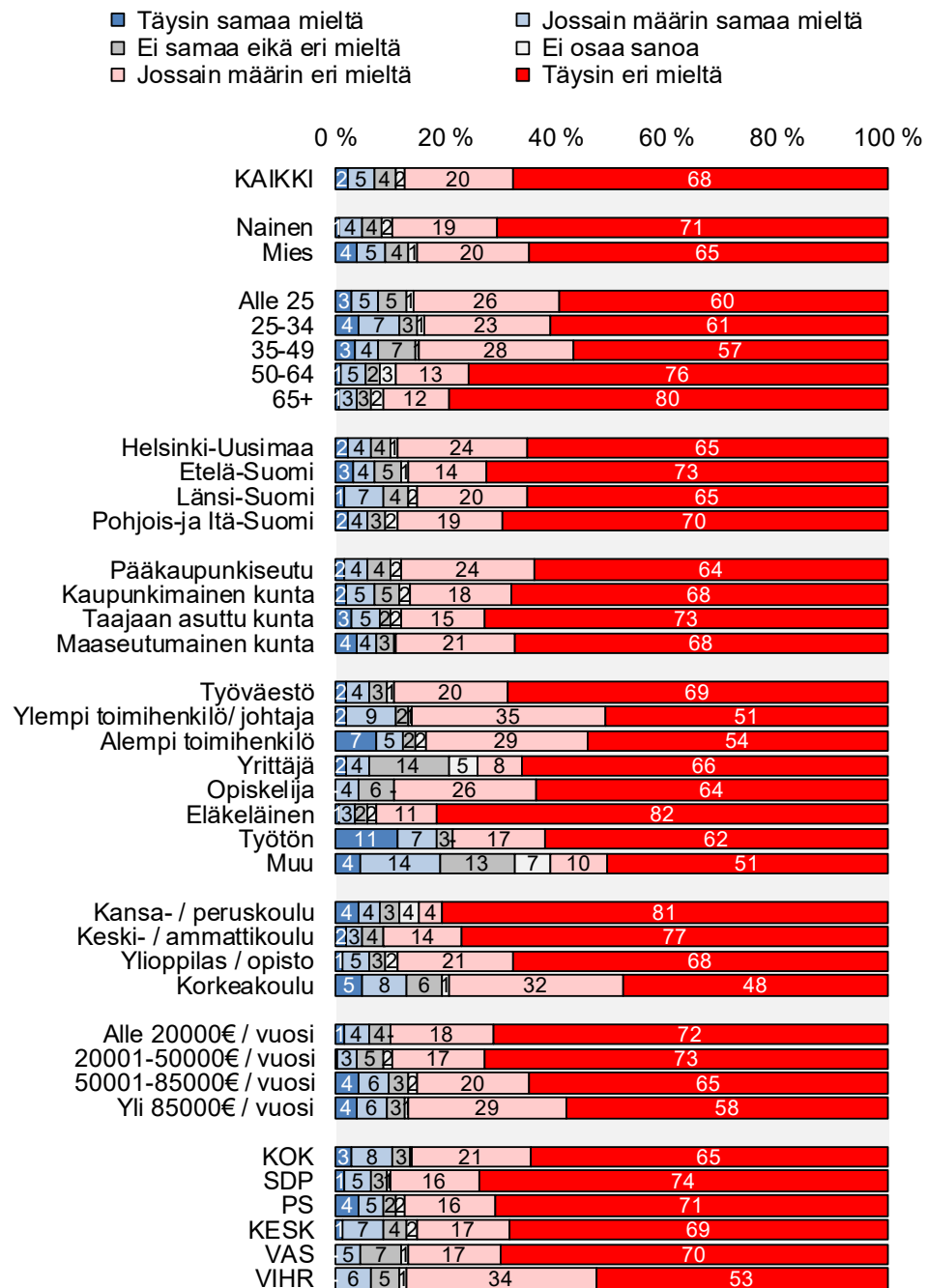

Pitääkö eräitä toimenpiteitä kannatettavina tilanteessa, jossa eläkejärjestelmää pitäisi rahoituksen vuoksi muuttaa: *pienennetään tulevien eläkeläisten eläkkeitä (%)*, n=1003

- Täysin samaa mieltä □ Jossain määrin samaa mieltä
 □ Ei samaa eikä eri mieltä □ Ei osaa sanoa
 □ Jossain määrin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Pitääkö eräitä toimenpiteitä kannatettavina tilanteessa, jossa eläkejärjestelmää pitäisi rahoituksen vuoksi muuttaa: *pienennetään jo eläkkeellä olevien eläkkeitä (%)*, n=1003

LOMAKE

Eläketurvalla tarkoitetaan kansaneläkkeitä, takuueläkkeitä sekä ansiosidonnaisia työeläkkeitä.

K1 Kuinka hyvin sanoisitte tuntevanne eläketurvaa?

LUETTELE 1-5

Hyvin
Melko hyvin
Ei hyvin eikä huonosti
Melko huonosti
Huonosti
Ei osaa sanoa

K2 Kuinka hyvin arvioitte tulevanne toimeen eläkeaikana?

LUETTELE 1-5

Hyvin
Melko hyvin
Ei hyvin eikä huonosti
Melko huonosti
Huonosti
Ei osaa sanoa

K3 Kuinka suureksi arvioitte lakisääteisten eläkkeiden merkityksen eläkeajan toimeentulossanne?

LUETTELE 1-5

Erittäin suuri
Melko suuri
Ei suuri eikä pieni
Melko pieni
Erittäin pieni
Ei osaa sanoa

K4 Suomessa jokainen tulonsaaja on automaattisesti sekä maksamassa eläkemaksuja että ansaitsemassa työeläkettä, tulojensa mukaan. Pidättekö seuraavia periaatteita kannatettavina? Kertokaa, kuinka samaa tai eri mieltä olette seuraavien kanssa.

Täysin samaa mieltä
Jossain määrin samaa mieltä
Ei samaa eikä eri mieltä
Jossain määrin eri mieltä
Täysin eri mieltä
Ei osaa sanoa

ROTATOIDAAN VÄITTÄMIÄ

- Kaikki ovat automaattisesti saman järjestelmän ja samojen sääntöjen piirissä.
- Korkeampia tuloja saavat maksavat euromääräisesti enemmän eläkemaksuja.
- Korkeampia eläkemaksuja maksaneet saavat korkeampia eläkkeitä.

K5 Jos eläkejärjestelmää pitäisi rahoituksen vuoksi muuttaa, miten ajattelette seuraavista toimenpiteistä? Kertokaa, kuinka samaa tai eri mieltä olette seuraavien kanssa.

Täysin samaa mieltä
 Jokseenkin samaa mieltä
 Ei samaa eikä eri mieltä
 Jokseenkin eri mieltä
 Täysin eri mieltä
 Ei osaa sanoa

ROTATOIDAAN VÄITTÄMIÄ

- Nostetaan työkäisten ja työnantajien maksamia eläkemaksuja.
- Nostetaan eläkeikää.
- Pienennetään tulevien eläkeläisten eläkkeitä.
- Pienennetään jo eläkkeellä olevien eläkkeitä.

K6 Mitä mieltä olette seuraavista väittämistä? Kertokaa erikseen, kuinka samaa tai eri mieltä olette kunkin kanssa.

Täysin samaa mieltä
 Jokseenkin samaa mieltä
 Ei samaa eikä eri mieltä
 Jokseenkin eri mieltä
 Täysin eri mieltä
 Ei osaa sanoa

ROTATOIDAAN VÄITTÄMIÄ

- Kaikille Suomessa asuville maksetaan vanhuuden tai työkyvyttömyyden perusteella vähintään vähimmäiseläke.
- Työeläkettä kertyy ansio- ja yrittäjätulojen perusteella.
- Jos ihmisten elinaika pitenee, vanhuuseläkkeen ikärajakin nousee.
- Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon vanhuudessa.
- Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon, jos henkilö tulee työkyvyttömäksi.
- Eläke takaa kohtuullisen toimeentulon, jos perheen huoltaja kuolee.
- Jo ansaittu eläke on turvattu.
- Eläkkeet pystytään maksamaan myös tulevaisuudessa.
- Luotan suomalaiseen eläkejärjestelmään.
- Nuoremmat sukupolvet joutuvat liiaksi eläkkeiden maksumiehiksi.